

გილოცავთ კანდიდატის სტატუსს!

ოთარ შამუგია: „ჩვენი ქვეყნის ყველა მოქალაქეს ვულოცავ! საქართველოსთვის ევროკავშირის წევრი ქვეყნის კანდიდატის სტატუსის მინიჭება ისტორიული გადაწყვეტილებაა. ჩვენი ქვეყანა აგრძელებს წინსვლას, ეს არის შეუქცევადი პროცესი ევროპული ოჯახის სრულფასოვანი წევრობისთვის“.

ევროკავშირის წევრმა ქვეყნებმა ერთხმად აღიარეს საქართველოს პროგრესი. მადლობას ვუხდით ყველას - ქართველ ხალხს, საქართველოს სახელისუფლებო გუნდს, ჩვენს საერთაშორისო პარტნიორებს. განსაკუთრებული მადლობა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყველა იმ თანამშრომელს, რომლებსაც საკუთარი ძალიან მნიშვნელოვანი წვლილი მიუძღვით იმ რეფორმების განხორციელებაში, რომელიც აუცილებელი პირობა იყო დადებითი გადაწყვეტილების მისაღებად.

ასოციაციების შესახებ შეთანხმებით გათვალისწინებული 27 გარემოსდაცვითი დირექტივიდან/რეგულაციიდან, საკანონმდებლო დაახლოება უკვე განხორციელებულია 20 სამართლებრივ აქტთან, ხოლო შვიდ სამართლებრივ აქტთან დაახლოების მიზნით აქტიური მუშაობა მიმდინარეობს. ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების ფარგლებში საქართველოს კანონმდებლობა ევროკავშირის 200 სამართლებრივ აქტიდან უკვე დაახლოებულია 130-მდე ნორმატიულ აქტთან. ჩვენ ვაგრძელებთ მუშაობას ევროპული ოჯახის სრულფასოვანი წევრობისთვის.

სახალი ამბები

გარემოსდაცვითი პროგრამის კლიმატის ცვლილების მხარდაჭერის კონფერენცია (COP28)

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია ამერიკის შეერთებული შტატების საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩს საქართველოში, რობინ დანიგანს შეხვდა

სახელმწიფოსა და USAID-ის მხარდაჭერით, კაკლინა და ნუშის გადამამუშავებელი საწარმო შეიქმნა

თბილისის წარმოების ხელშეწყობის პროგრამა 2024 წელსაც განხორციელდება

ოთარ შამუგია: „რაჭაში, მიმდინარეობს დაცული ტერიტორიების გაფართოებაზე მუშაობა, რაშიც ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მოსახლეობის ჩართულობას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება“

- გურიის რეგიონში ეროვნული პარკი იქმნება
- წყლის რესურსების მართვის ახალი კანონის გაცნობის მიზნით, რეგიონებში შეხვედრები დაიწყო

ევროსაბჭოს ბერნის კონვენციის მუდმივმოქმედი კომიტეტის სხდომაზე, ბიუროს ვიცეთავმჯდომარედ კარლო ამირგულაშვილი მესამედ აირჩიეს

- ### ქართული ღვინო
- საქართველოს ქართული ღვინის შესახებ ვიდურობოლი მომზადდა
  - სამინარე „გარემოსდაცვითი ღვინის ბაზარი და მასზე შედეგის გზა“
  - კოლმედიტი ქართული ღვინო რამდენიმე ღონისძიებაზე იყო წარმოდგენილი
  - იაპონიაში ქართული ღვინის სამინარე გაიხარა
  - ქართული ღვინო ენო-იორკში, ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენაზე „RAW WINE“
  - მოხარული ვართ ქართული ღვინის წარდგენა გაიხარა
  - ქართული ღვინის შესახებ ვრცელი სიუჟეტი CBS-ზე
  - აგუ-ში ქართული ღვინის მარკეტინგული კამპანია კიდევ უფრო მასშტაბური გახდება
  - საანტიდოპინგის ვიდეოებში ქართული ღვინის წარდგენა გაიხარა
  - „შვეიცრის ღვინო სულ უფრო და უფრო პოპულარული ხდება საერთაშორისო ფარგლებს გარეთ“, - იხარა ლეიბერმანი, ღვინის მაგისტრი
  - შვეიცრის ღვინის კონკურსი
  - შვეიცრიაში ქართული ღვინის წარდგენა გაიხარა
  - საერთაშორისო კონკურსი ღვინის პროფესიონალებში იმყოფება

გამოფენები

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით, აშშ-ის უმსხვილეს გამოფენაზე U.S. Private Label Trade Show ქართული სტენდი პირველად იყო წარმოდგენილი

თბილისმა საერთაშორისო გამოფენას Agro/Food/Drink/Tech/Expo 2023 უმასპინძლა

აგროპული ოლიმპიადა 2023

ეროვნული აგროპული ოლიმპიადა 2023-ის გამარჯვებულები გამოვლინდნენ

წარმატების ისტორიები

- პროგრამის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში გაშენებული ნუშის ბაღი
- ღვინო მოცვის ბაღი სოფელ ნაგომარში
- სამაცივრო მეურნეობა სოფელ თორტიზაში
- ნაურდლის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია მიმდინარეობს
- საქართველოს მელიორაციაში სტუდენტებმა სტაჟირება გაიარეს
- ვენახების კადასტრი და ღვინის სექტორში დუალური პროფესიული განათლება

გარემოს დაცვა

გარემოსდაცვითი სამართლებრივი საფუძვლები

რა წვლილია ევროპული კანონმდებლობის და სისხლის სამართლის კოდექსებში

განათლება

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების მინისტრის პროგრამაში ახალგაზრდებისთვის

გარემო

- ხე-ტყის დამზადებისა და მიწოდების ერთიანი გარემოსდაცვითი სისტემის დანერგვის მიზნით, ქვეყნის მასშტაბით „საქმიანი ეზოების“ მოწყობა მიმდინარეობს. დღეის მდგომარეობით, ეროვნული სატყეო სააგენტოს მიერ მოწყობილია 56 „საქმიანი ეზო“.
- დაცული ტერიტორიების სააგენტო, საზოგადოების ინფორმირებისა და გარემოსდაცვითი განათლების მიმართულებით, ყოველწლიურად, მრავალ საინტერესო აქტივობას ახორციელებს

სასარგებლო რჩევა

ქარი

საერთაშორისო ქარის წარმოების ერთ-ერთი კარგი წარმოდგენა

სურსათის ეროვნული სააგენტო

სურსათის ეროვნული სააგენტო ISO 9001:2015 სერტიფიკატის მფლობელი გახდა

- საქართველოში ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WOAH) საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართა
- სურსათის 5 ნიმუშში აკრძალული საღებავები გამოვლინდა
- მცენარეთა დაცვის დარგის განვითარების საკითხები სამეთვალყურეო საბჭოს შეხვედრაზე განიხილეს

ბიომრავალფეროვნება

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

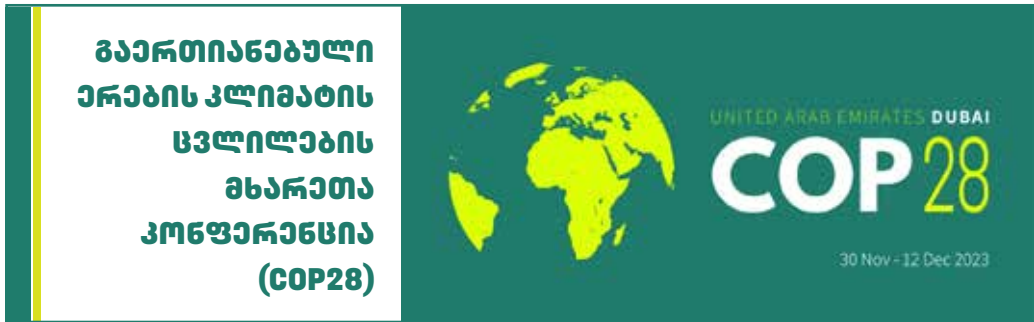
- ქედანი • ჭიკვაძის
- მრავალნაყოფა ღვინა • თილა

2023 წლის 14 დეკემბერს საქართველოს ევროკავშირის წევრი ქვეყნის კანდიდატის სტატუსი მიენიჭა

გაერთიანებული ერების კლიმატის ცვლილების მხარეთა კონფერენცია (COP28) არის კლიმატის ცვლილების საკითხებში არსებული მრავალმხრივი გადაწყვეტილებების მიმღები პლატფორმა, სადაც მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყანა მონაწილეობს. დუბაიში მიმდინარე კონფერენციაში 100 000 მეტი დელეგატი მონაწილეობდა. კონფერენციის ფარგლებში, სხვადასხვა ღონისძიება გაიმართა, მათ შორის, ლიდერთა სამიტი, მინისტრიალები, ორმხრივი შეხვედრები და მოლაპარაკებები.

ოთარ შამუგია, დუბაიში, იაკონიის ინისტიტუტით გაერთიანებული მინისტრიალში მიიღო მონაწილეობა

არაბთა გაერთიანებულ საამიროებში, დუბაიში გაეროს კლიმატის ცვლილების კონფერენციის (COP 28) ფარგლებში გამართულ შეხვედრას, რომელიც იაკონიის გარემოს დაცვის მინისტრ იტო შინტაროს მოწვევით გაიმართა, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის გარემოს დაცვის მინისტრები და მაღალი რანგის თანამდებობის პირები ესწრებოდნენ.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია აღნიშნული მაღალი დონის შეხვედრაზე სიტყვით გამოვიდა.

ოთარ შამუგიამ დადებითად შეაფასა ერთობლივი დაკრედიტების მექანიზმის ფარგლებში (JCM) იაკონიისა და საქართველოს მთავრობებს შორის თანამშრომლობა.

„2022 წელს საქართველოს და იაკონიის მთავრობებმა ხელი მოაწერეს ურთიერთგაგების მემორანდუმს კლიმატის ცვლილების წინააღმდეგ თანამშრომლობის გასაფართოებლად და ერთობლივი დაკრედიტების მექანიზმის შექმნისთვის. იგეგმება ერთობლივი კომიტეტის შექმნა, რომელიც შედგება ორივე მთავრობის წარმომადგენლებისგან. კომიტეტს ექნება ერთობლივი დაკრედიტების მექანიზმის განხორციელების მანდატი. ასევე, ვგეგმავთ ერთობლივი კომიტეტის შეხვედრას, რათა საპროექტო ციკლის პროცედურებს მიეცეთ ფორმალური სახე, რაც საშუალებას მოგვცემს, საქართველოში JCM-ის სქემის ფარგლებში ემისიების შემცირების პირველი პროექტები განხორციელდეს“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

ოთარ შამუგია დუბაიში ჩავს კოლმასა შეხვედრა

„მრავალი წელია წარმატებით თანამშრომლობით ჩეხეთის მხარესთან, ჩეხეთის განვითარების სააგენტოსთან დაცულ ტერიტორიებზე მღვიმეების კვლევისა და განვითარების მიმართულებით. გაეროს კლიმატის ცვლილების მხარეთა კონფერენციის (COP 28) ფარგლებში შეხვედრა და მნიშვნელოვანი საკითხების განხილვა, ხელს შეუწყობს თანამშრომლობის კიდევ უფრო მეტად დინამიკურ განვითარებას“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

როგორც ჩეხეთის გარემოს დაცვის მინისტრმა პეტრ ჰლადიკმა აღნიშნა, ჩეხეთი მხარს უჭერს საქართველოს ეკონომიკური განვითარების გზაზე.

„ჩვენ მოხარული ვართ საქართველოსა და ჩეხეთის თანამშრომლობით განსაკუთრებით ახალი დაცული ტერიტორიების პროექტების ფარგლებში. ჩვენ ასევე მყარად ვუჭერთ მხარს საქართველოს დაახლოებას ევროპის კავშირთან და იმ გზას, რომელიც მან უნდა განვლოს მომავალში, რათა გახდეს ევროკავშირის ნაწილი“, - განაცხადა პეტრ ჰლადიკმა.

ჩეხეთის რესპუბლიკის გარემოს დაცვის მინისტრმა პეტრ ჰლადიკმა თანამშრომლობის გაღრმავების საკითხების განხილვის მიზნით, ოთარ შამუგია ჩეხეთში მიიწვია.

ოთარ შამუგია მერაბ ნოზაძესთან ერთად დუბაიში გამართულ შეხვედრაზე დაიბარდა ისრაელის გარემოს დაცვის კუთხით საქართველოში განხორციელებულ და დაგეგმილ პროექტებზე და მინისტრს გადმოუხადა არაერთი მნიშვნელოვანი პროექტის მხარდაჭერისთვის

„მიმდინარე წელს გარემოსდაცვითი მიმართულებით მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა, მიღებულია წყლის რესურსების და სამრეწველო ემისიებით ვაჭრობის კანონი; ასევე, სულ მალე განვიხილავთ ბიომრავალფეროვნების დაცვის კანონს“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

შეხვედრაზე ხაზი გაესვა დაცული ტერიტორიების გაფართოებისა და სწორი მართვის გეგმის შემუშავების, ასევე, ეკოტურიზმის განვითარების, თანამედროვე ინფრასტრუქტურის მოწყობის

მნიშვნელობას, რაც თვისობრივად ხელს უწყობს როგორც ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებას, ასევე ვიზიტორების მოზიდვას.

შტეფი ლემკემ ოთარ შამუგიას მხარდაჭერა აღუთქვა როგორც ეკონომიკური განვითარების გზაზე, ასევე მიმდინარე და დაგეგმილი პროექტების განხორციელების პროცესში. ოთარ შამუგიამ, საქართველოს უნიკალური ბუნების გასაცნობად, გერმანელი კოლეგა საქართველოში მოიწვია.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ იანო თანდილაშვილმა გაერთიანებული ერების კლიმატის ცვლილების კონფერენციის (COP 28) ფარგლებში გამართულ აზიის განვითარების ბანკის ღონისძიებაში მიიღო მონაწილეობა

ღონისძიება სოფლის მეურნეობის, სურსათისა და ბუნებრივი რესურსების სექტორის მდგრადი განვითარების საკითხებს მიეძღვნა.

ინო თანდილაშვილმა სიტყვით გამოსვლისას ყურადღება გაამახვილა აზიის განვითარების ბანკის კლიმატგონივრული ინიციატივის სექტორის განვითარების პროექტზე, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოში სოფლის მეურნეობის ირიგაციის სისტემების მოდერნიზებასა და ინსტიტუციური რეფორმების მხარდაჭერას.

ოთარ შამუგია დუბაიში აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ეკონომიკისა და ადგილობრივი რესურსების მინისტრის მხარდაჭერისთვის

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგიამ და აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ეკონომიკისა და ადგილობრივი რესურსების მინისტრმა მუსტაფა ბაბაევმა შეხვედრაზე მომავალი თანამშრომლობის გაღრმავების საკითხებზე იმსჯელეს.

როგორც ცნობილია, მომავალ წელს კონფერენციას (COP 29) აზერბაიჯანის დედაქალაქი ბაქო უმასპინძლებს. ოთარ შამუგიამ აზერბაიჯანელ კოლეგას სრული მხარდაჭერა აღუთქვა რეგიონის მნიშვნელოვანი ღონისძიების მაღალ დონეზე ჩატარების უზრუნველსაყოფად. შეხვედრაზე გადაწყდა, რომ შეიქმნება საქართველო-აზერბაიჯანის ერთობლივი სამუშაო ჯგუფი, რომელიც COP 29-ის მთავარ ინიციატივებზე იმუშავებს.

მინისტრმა მუსტაფა ბაბაევმა შეხვედრაზე ხაზი გაუსვა საქართველოს როლს აზერბაიჯან-სომხეთის სამშვიდობო მოლაპარაკებების პროცესში.

„სამშვიდობო შეთანხმებაზე ხელმოწერას მსოფლიოსთვის განსაკუთრებული

მნიშვნელობა ენიჭება. საქართველოს კი, დიდი როლი აქვს ურთიერთობების ნორმალიზების მიმართულებით, რასაც ძალიან ვაფასებთ“, - განაცხადა მუსტაფა ბაბაევმა.

როგორც შეხვედრაზე ოთარ შამუგიამ აღნიშნა, სწორედ ჩვენი ქვეყნების პირველი პირების ურთიერთობები უწყობს ხელს რეგიონის წარმოჩენას საერთაშორისო ასპარეზზე; მათი ძალისხმევით ჩვენი ქვეყნების ურთიერთობები სხვადასხვა მიმართულებით სიღრმისეული და პოზიტიურია.

„მშვიდობას, რა თქმა უნდა, ალტერნატივა არ აქვს და მოხარული ვარ, რომ რეგიონში ის განმტკიცდეს“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ეკონომიკისა და ადგილობრივი რესურსების მინისტრმა მუსტაფა ბაბაევმა აღნიშნა, რომ აზერბაიჯანს აქვს ურთიერთობისა და თანამშრომლობის დიდი ისტორია პარტნიორ ქვეყანასთან - საქართველოსთან.

„დღევანდელ შეხვედრაზე საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრთან გვექონდა ძალიან ნაყოფიერი დისკუსია სამომავლო თანამშრომლობასთან დაკავშირებით. გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მხარეთა 28-ე, ასევე, 29-ე კონფერენციის კონტექსტში, რომელიც მომავალ წელს აზერბაიჯანში, ბაქოში გაიმართება. ვფიქრობ, გვაქვს ბევრი შანსი, გავაკეთოთ მეტი და მოვამზადოთ ახალი კონცეფციები, მათ შორის, რეგიონულ დონეზე“, - განაცხადა მუსტაფა ბაბაევმა.

ოთარ შამუგია არაბთა გაერთიანებულ საამიროებში - დუბაიში, გარემოს დაცვის მინისტრის მაღალი დონის შეხვედრაში მონაწილეობდა

შეხვედრაზე, რომელიც უკრაინის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის რუსლან სტრილცის მოწვევით გაიმართა, მოლდოვას, გაერთიანებული სამეფოს, ლიეტუვას, ჩეხეთს, კანადის, ესტონეთის, ფინეთის, ბულგარეთის, საბერძნეთის, მონტენეგროს, რუმინეთის მინისტრები და სხვა მაღალი რანგის თანამდებობის პირები ესწრებოდნენ.

როგორც ოთარ შამუგიამ განაცხადა, ღონისძიება აერთიანებს ქვეყნებს, რომლებსაც აქვთ საერთო ვალდებულებები გარემოსდაცვითი და კლიმატის ცვლილების კუთხით არსებული გამოწვევების გადაწყვეტის სფეროში.

„ჩვენ ყველამ კარგად ვიცით, რომ მხოლოდ ერთობლივი ძალისხმევით არის შესაძლებელი მნიშვნელოვანი გარდატეხის შეტანა არსებულ მოცემულობაში და გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენის შემცირება.“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

ოთარ შამუგია აშშ-ის ელჩს რობინ დანიგანს შეხვდა

შეხვედრაზე მხარეებმა ორ ქვეყანას შორის სოფლის მეურნეობის და გარემოს დაცვის მიმართულ ურთიერთობებში წარმატებული თანამშრომლობის საკითხებზე ისაუბრეს.

ოთარ შამუგიამ მადლობა გადაუხადა ელჩს იმ მხარდაჭერისთვის, რასაც წლების განმავლობაში ამერიკის შეერთებული შტატები საქართველოში სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების და გარემოს დაცვის მიმართულ ურთიერთობებში ახორციელებს.

„ბოლო წლების განმავლობაში, ჩვენ გვაქვს რეალური პროგრესი როგორც სოფლის მეურნეობის, ისე გარემოს დაცვის კუთხით. ჩვენი პარტნიორი და მეგობარი ქვეყნების, განსაკუთრებით ევროკავშირის და აშშ-ის მხარდაჭერით, განვხორციელებთ რეფორმებს.“

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია ამერიკის შეერთებული შტატების საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩს საქართველოში, რობინ დანიგანს შეხვდა.

საკანონმდებლო და ინსტიტუციური ცვლილებები, რამაც მიგვიყვანა მნიშვნელოვან პოზიტიურ შედეგებამდე. ჩვენ ველოდებით ევროკავშირის კანდიდატი ქვეყნის სტატუსის მინიჭებას, რის შემდეგაც, კიდევ უფრო აქტიურ მუშაობას დაიწყებთ როგორც რეფორმების, ისე საკანონმდებლო დაახლოების მიმართულებით. ჩვენ მზად ვართ, კიდევ უფრო გავაღრმავოთ ურთიერთობები აშშ-თან როგორც სოფლის მეურნეობის, ასევე გარემოს დაცვის მიმართულებით, რაც ნამდვილად შეგვიწყობს ხელს განვითარების გზაზე“, - აღნიშნა ოთარ შამუგიამ.

შეხვედრაზე საუბარი შეეხო სამომავლო თანამშრომლობის პრიორიტეტულ მიმართულებებს. მხარეებმა განიხილეს როგორც სავაჭრო ურთიერთობების გაღრმავების, მათ შორის ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდის, ბაზრების დივერსიფიკაციის და სასურსათო უსაფრთხოების, ასევე გარემოს დაცვის საკითხები.

აშშ-ის ელჩმა რობინ დანიგანმა წარმატება უსურვა საქართველოს ევროინტეგრაციის პროცესში და

მზაობა გამოთქვა, მხარი დაუჭიროს სამინისტროს ევროპულ სტანდარტებთან ჰარმონიზაციის მიზნით განსახორციელებელ სამუშაოებში.

„შეხვედრაზე ვისაუბრეთ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციით ვაჭრობის გაზრდაზე, რაც ნიშნავს უფრო მეტ ქართულ პროდუქციას ამერიკაში და მეტი ამერიკული პროდუქციის შემოტანას საქართველოში. ჩვენ ასევე შევეხეთ იმ მხარდაჭერას, რომელიც ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა გაუწია ქართველ ფერმერებს, პროდუქციის უფრო ეფექტიან წარმოებაში, რაც საშუალებას აძლევს მათ, გაყიდონ თავისი პროდუქცია როგორც ადგილობრივ ბაზარზე, ასევე საზღვარგარეთ უფრო მაღალი მოცულების მარჯობით. ჩვენ ნამდვილად გვაქვს მტკიცე თანამშრომლობა სოფლის მეურნეობის სექტორში და მზად ვართ ეს თანამშრომლობა კიდევ უფრო გავაღრმავოთ“, - აღნიშნა რობინ დანიგანმა.

შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და აშშ-ის საელჩოს წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

სახელმწიფოსა და USAID-ის მხარდაჭერით, კაკლისა და ნუშის გადამამუშავებელი საწარმო შეიქმნა

განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილე ნინო თანდილაშვილმა.

საქართველოში ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩის რობინ დანიგანის განცხადებით, კაკლისა და ნუშის გადამამუშავებელი საწარმო არის კერძო და საჯარო სექტორის, ასევე usaid-ის მჭიდრო თანამშრომლობის შედეგი, რაც მიემართება ადგილობრივი ფერმერების გაძლიერების, სამუშაო ადგილების შექმნის და ადგილობრივი ფერმერების გაძლიერებისაკენ.

შპს „Nuts Processing“- მა საწარმოს შესაქმნელად 3 მლნ ლარის ინვესტიცია განახორციელა, საიდანაც 500,000 ლარი სოფლის განვითარების სააგენტოს გრანტია; კომპანია შეღავათიანი აგროკრედიტით სარგებლობს. საწარმოს წარმადობა 600 ტონას შეადგენს. ამ ეტაპზე, წარმოებული პროდუქციის რეალიზაცია შიდა ბაზარზე ხორციელდება, იგეგმება პროდუქციის ექსპორტზე გატანა.

აღსანიშნავია, რომ გადამამუშავებელი და შემნახველი ინფრასტრუქტურის მოწყობის მიმართულებით, სოფლის განვითარების სააგენტოს მიერ მხარდაჭერილია კაკლოვანი კულტურების გადამამუშავებელი 15 საწარმო, სახელმწიფო თანადაფინანსება 7.1 მლნ ლარს აღემატება.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილე ნინო თანდილაშვილმა, ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩმა საქართველოში რობინ დანიგანმა და კახეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებულმა გიორგი ალადაშვილმა გურჯაანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჩხომლაში სახელმწიფოსა და აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური მხარდაჭერით შექმნილი კაკლისა და ნუშის გადამამუშავებელი თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი საწარმო დაათვალიერეს.

„ძალიან მნიშვნელოვანია ამერიკის მთავრობის მხარდაჭერა სოფლის მეურნეობის სექტორისთვის. ჩვენ ერთობლივად ვახორციელებთ ისეთ პროექტებს, რომელიც, საბოლოო ჯამში, სოფლის მეურნეობის დარგში კიდევ უფრო მეტ პროგრესს მოგვცემს“, -

თხილის წარმოების ხელშეწყობის პროგრამა 2024 წელსაც განხორციელდება

საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებით, თხილის წარმოების ხელშეწყობის პროგრამა 2024 წელსაც განხორციელდება. ეს პროგრამა მნიშვნელოვანია მცირე ფარმაცეპისთვის, რომელსაც მოსავლიანობის გაზრდისთვის, ასევე უკეთესი ხარისხის თხილის მისაღებად.

პროგრამა პირველად 2023 წელს განხორციელდა და მთელი ქვეყნის მასშტაბით 44,000 ჰექტარზე მეტი თხილის ბაღი დარეგისტრირდა თხილის კადასტრში, 90 ათასამდე ფერმერმა კი მიიღო სახელმწიფოს მხარდაჭერა.

„ეს მხარდაჭერი ღონისძიება მნიშვნელოვანია იმ თვალსაზრისით, რომ ჩვენ სწორედ მცირე ფერმერებს, სადაც გვაქვს ძალიან დაბალი მოსავლიანობა და ასევე ხარისხივ არ არის დამუშავებული, ხელი შევუწყოთ მათ, როგორც ამ მხარდაჭერი მექანიზმით, ასევე ცოდნის გაზიარებით, თუ როგორ უნდა მოუარონ მათ თავიანთ ფართობებს, რათა უფრო მაღალ პროდუქტიულობას მივაღწიოთ მცირე ფერმერების ნაწილში. მაგალითად შეგვიძლია მოვიყვანოთ მსხვილი ფერმერები და ინდუსტრიული ბაღები, სადაც ჩვენ მოსავლიანობა გვაქვს ორი ტონა - ორ ტონა ნახევრის ფარგლებში, როცა მცირე ფერმერების შემთხვევაში ეს არ აღემატება 700-800 კილოს. ჩვენ თუ

შევძლებთ ამ მაჩვენებლების გაორმაგებას, გაუმჯობესებას, ეს ნიშნავს რომ გაცილებით მეტი შემოსავალი ექნება ქვეყანას თხილის ექსპორტისგან. აღსანიშნავია, რომ თხილის ექსპორტის უდიდესი ნაწილი ევროკავშირის ბაზარზე ხორციელდება და ეს არის მნიშვნელოვანი სექტორი. მე თქვენ დაგისახელებთ რიცხვები თუ რამდენი მოსარგებლე ყავდა ამ პროგრამას, ანუ ეს არის ათი ათასობით ოჯახის შემოსავლის წყარო. ჩვენ ამ მაჩვენებლებს თუ გავაუმჯობესებთ სხვადასხვა მხარდაჭერი მექანიზმებით მცირე ფერმერებში, შესაძლებლობა გვექნება თხილის ექსპორტიორი ქვეყნების სამუელში შევიდეთ, რაც ნიშნავს ჩვენი ქვეყნისა და მოსახლეობის მეტ შემოსავალს“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

ოთარ შამუგია: „რაჭაში, მიმდინარეობს დასული ტერიტორიების გაფართოება მუშაობა, რაშიც ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მოსახლეობის ჩართულობას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის, ოთარ შამუგიას განცხადებით, გარემოს ეროვნულმა სააგენტომ რაჭაში სამონადირეო მეურნეობის მოწყობის ლიცენზიის გაუმჯობესების საკითხზე შესაბამისი გადაწყვეტილება საგარეოაღმართკავშირეო პოლიტიკის დეპარტამენტში მიიღო.

ადგილობრივი ხელისუფლება, სატყეო სამსახური, დაცული ტერიტორიების სააგენტო, რა თქმა უნდა, ლიცენზიანტის წარმომადგენლებიც ესწრებოდნენ ამ შეხვედრას. არსებული ვალდებულებების შესრულებასთან დაკავშირებით ინფორმაცია წარმოდგენილი იყო ყველა მონაწილეს მხრიდან. წელიწადსა და რვა თვეზე მეტია გასული აღნიშნული ლიცენზიის გაცემიდან და არანაირი მნიშვნელოვანი აქტივობა ლიცენზიანტის მხრიდან განხორციელებული არ არის. ყოველივე აღნიშნულის გათვალისწინებით, მიღებულია შესაბამისი გადაწყვეტილება. ქვეყანაში უზრუნველყოფილია გარემო, რომ განხორციელდეს ინვესტიციები და მთავრობა ამას მაქსიმალურად უწყობს ხელს, თუმცა როდესაც ვხედავთ ვალდებულებების შეუსრულებლობას, პროცესს წლები ვერ დავლოდებით და შესაბამისი გადაწყვეტილებას ვიღებთ“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

მინისტრმა აღნიშნა, რომ რაჭაში, აღნიშნულ ტერიტორიაზე მიმდინარეობს დაცული ტერიტორიების შექმნაზე მუშაობა, რაშიც ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობა მნიშვნელოვანი იქნება.

„გარემოს ეროვნულმა სააგენტომ ლიცენზია ძალადაკარგულად გამოაცხადა, რასაც წინ უძღოდა მთელი რიგი სამართლებრივი პროცესი, რომელიც ვერ კიდევ მაისის თვიდან დაიწყო. გადაწყვეტილებას ასევე წინ უძღოდა ზეპირი მოსმენა, სადაც ჩართული იყო ყველა მხარე:

გურიის რეგიონში ეროვნული პარკი იქმნება

როსტაუარისა და ოზურგეთის მუნიციპალიტეტებში განხორციელდა კვლევებისა და მოსამზადებელი სამუშაოების შედეგად, გურიის ეროვნული პარკის საბოლოო საზღვრები მოინიშნა. ეროვნული პარკის შექმნის შესახებ კანონპროექტი საპარო განხილვის ფორმატში მოსახლეობას წარადგინა. გურიაში ახალი დასული ტერიტორიის შექმნა მხარის ადმინისტრაციის და როსტაუარისა და ოზურგეთის მუნიციპალიტეტების ინიციატივით ხორციელდება.

მდგრად განვითარებას და, შესაბამისად, ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმებას. ეროვნული პარკის შექმნის შესახებ კანონპროექტის საჯარო განხილვაზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს წარმომადგენლებმა დეტალური ინფორმაცია მიაწოდეს ადგილობრივი ხელისუფლების და საზოგადოების წარმომადგენლებს. შეხვედრას მიმდებარე ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობა, არასამთავრობო ორგანიზაციები, ადგილობრივი თვითმმართველობის, ადგილობრივი განვითარების ჯგუფის (LAG) და სხვა დაინტერესებული პირები ესწრებოდნენ.

აღსანიშნავია, რომ 2019 წლიდან კვლევები ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის (WWF) თბილისის ოფისის მიერ, შვედეთის საელჩოს ფინანსური მხარდაჭერით განხორციელდა - შეფასდა გურიის უნიკალური ბუნებრივი რესურსები, ეკოსისტემები, განხორციელდა საქართველოს და საერთაშორისო წითელი ნუსხის, CITES კონვენციით დაცული და ენდემური მცენარეთა სახეობები, ტყის და მდელოების ტიპები და მათი ეკოლოგიური მდგომარეობა, ჩატარდა ზოოლოგიური კვლევები, ასევე, ტურიზმის განვითარების პოტენციალის შეფასება. გურიაში ეროვნული პარკის შექმნა ხელს შეუწყობს უნიკალური ეკოსისტემების და ბიომრავალფეროვნების დაცვას, რეგიონის ცნობადობის გაზრდას, ეკოტურიზმის და რეგიონის

წყლის რესურსების მართვის ახალი კანონის ბასნობის მიზნით, რეგიონებში შეხვედრები დაიწყო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ ნინო თანდილაშვილმა, ქალაქ ზუგდიდში, წყლის რესურსების მართვის ახალი კანონის შესახებ გამართული პირველი ფორუმი გახსნა. მინისტრის პირველმა მოადგილემ სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონის მუნიციპალიტეტების ადგილობრივი თვითმმართველობის, ბიზნესისა და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლებს ახალი კანონის შესახებ დეტალური ინფორმაცია მიაწოდა და ფორუმის მონაწილეების შეკითხვებს უპასუხა.

რედის მთავარი პრინციპები, ამოცანები და სიკეთეები განვიხილეთ, რასაც ქვეყანას წყლის რესურსების მართვის შესახებ ახალი კანონი მოუტანს. შეხვედრები სხვადასხვა რეგიონში მომავალშიც გაიმართება, რათა ადგილობრივი ხელისუფლება ახალ კანონს მომზადებული შეხვედეს“, - განაცხადა ნინო თანდილაშვილმა.

„ევროკავშირის ასოციაციის დღის წესრიგით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების გზაზე წყლის რესურსების მართვის შესახებ კანონის მიღება მნიშვნელოვანი წინგადადგმული ნაბიჯია. ჩვენი ქვეყანა ისტორიული გადაწყვეტილების მოლოდინშია. წყლის რესურსების მართვის მიმართულებით ფუნდამენტური რეფორმის გატარებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. აღნიშნული კანონის ამოქმედება 2026 წლიდან არის გათვალისწინებული და პროცესებში ადგილობრივი ხელისუფლების ჩართულობას გულისხმობს. შეხვედრაზე სწო-

ფორუმი აშშ-ის განვითარების სააგენტოს (USAID) ეკონომიკური მმართველობის პროგრამის და არასამთავრობო ორგანიზაციის „გარემო და განვითარება“ ერთობლივი პროექტის „წყლის რესურსების მართვის შესახებ კანონის მოთხოვნების განხორციელების და ინფორმირებულობის ხელშეწყობა საქართველოს მუნიციპალიტეტებში“ ფარგლებში გაიმართა.

საქართველოს პარლამენტმა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ შემუშავებული წყლის რესურსების მართვის შესახებ ახალი კანონი 2023 წელს დაამტკიცა. კანონი წყლის რესურსების სფეროში მნიშვნელოვან ცვლილებებს ითვალისწინებს. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტი ადგილობრივი თვითმმართველობებისთვის ახალი კანონის შესახებ ინფორმაციის მიწოდების საკითხზე აქტიურად მუშაობენ.

ევროსაბჭოს ბერნის კონვენციის მუდმივმოქმედი კომიტეტის სხდომაზე, ბიუროს ვიცეთავმჯდომარედ კარლო ამირგულაშვილი მესამედ აირჩიეს

27 ნოემბრიდან 2 დეკემბრის ჩათვლით, ქალაქ სტრასბურგში, ევროპის საბჭოს ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ კონვენციის (ბერნის კონვენცია) მუდმივმოქმედი კომიტეტის 43-ე სხდომა ტარდება. სხდომის მონაწილეებმა, უკვე მესამედ, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტის უფროსი კარლო ამირგულაშვილი, ბიუროს ვიცეთავმჯდომარედ ერთი წლის ვადით აირჩიეს. კარლო ამირგულაშვილმა ბიუროს ვიცეთავმჯდომარის პოსტი პირველად 2021 წელს დაიკავა.

ბერნის კონვენცია გარემოს დაცვის სფეროში ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანია. შესაბამისად, აღნიშნულ პოზიციაზე საქართველოს წარმომადგენლის დანიშვნა ხელს შეუწყობს როგორც საქართველოს აქტიურ წარმოჩენას ევროპის საბჭოს სტრუქტურებში, ასევე საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოციაციის შეთანხმებით აღებული ვალდებულების შესრულებას, საქართველოში კონვენციის დანერგვას და ზოგადად, გარემოსდაცვითი პოლიტიკის ეფექტიანად განხორციელებას.

კონვენციის დანერგვის უზრუნველყოფის მიზნით, საქართველოში ბუნებრივი მემკვიდრეობის მუდმივი მართვის ქსელი შეიქმნა და განვითარება წლებია მიმდინარეობს. 2023 წლის მდგომარეობით, საქართველოში, ბუნებრივი მემკვიდრეობის ფართობი 1 307 501 ჰექტარს შეადგენს და 66 ტერიტორიისგან შედგება. ამ ეტაპზე, აქტიურად მიმდინარეობს ბუნებრივი მემკვიდრეობის მართვის გეგმების შემუშავება.

CNN-ისთვის ქართული ღვინის შესახებ ვიდეორგოლი მომზადდა

საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გადაწყვეტილებით, სპეციალურად ამერიკული ტელეკომპანია CNN-ისთვის ქართული ღვინის შესახებ ვიდეორგოლი მომზადდა

ვიდეორგოლის „ღვინის სამშობლო წარმოედგინა“ პრეზენტაცია თბილისში გაიმართა და მას საქართველოს მთავრობის, მეღვინეობის დარგის, არასამთავრობო სექტორის, სამეცნიერო და ხელოვნების სფეროს წარმომადგენლები და ვეტერანი მეღვინეები დაესწრნენ.

პრეზენტაციაზე მოსულ სტუმრებს სიტყვით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგიაშვილმა მიმართა.

მინისტრის განცხადებით, CNN-ის ეთერში ქა-

რტული ღვინის საიმჯგო ვიდეორგოლის განთავსება კიდევ ერთი წინგადადგმული ნაბიჯია ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და საქართველოს, როგორც ღვინის სამშობლოს წარმოსაჩენად.

ვიდეორგოლი, რომლის ხანგრძლივობა 30 წამია, ერთი თვის განმავლობაში, დღეში 6-ჯერ, CNN international-ზე გადაიყვანა. არხი მსოფლიოს 200 ქვეყანაში მაუწყებლობს; ვიდეორგოლი დღეში 3-ჯერ გადის CNN North America-ის ეთერშიც. CNN-თან თანამშრომლობა ასევე მოიცავს ონლაინ კამპანიას, რაც გულისხმობს, ერთი თვის განმავლობაში, CNN-ის ოფიციალურ გვერდზე: <https://edition.cnn.com/travel>, ქართული ღვინის შესახებ სტატიები გამოქვეყნდა.

სამინარჩო „გერმანიის ღვინის ბაზარი და მასზე შედეგის გზები“

გერმანიის ბაზარზე ქართული ღვინის საქეპორტო პოტენციალის გაზრდის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს და სააგენტოს კონტრაქტორი გერმანული მარკეტინგული კომპანიის „ff.k Public Relations“ ორგანიზებით, თბილისში სემინარი „გერმანიის ღვინის ბაზარი და მასზე შედეგის გზები“ გაიმართა.

სემინარს, რომელსაც 70-მდე ქართული ღვინის მწარმოებელი დაესწრო, „ff.k Public Relations“-ის დირექტორი მეიკე ფრერსი (Meike Frers), ღვინის სპეციალიზირებული გამოცემის „Wein+Markt“

მთავარი რედაქტორი კატია აპელტი (Katja Apelt) და იმპორტიორი კომპანიის „HAWESKO“ მენეჯერი კარო ლენგე (Caro Lange) უძღვებოდნენ.

წარმოდგენილი პრეზენტაციები მოიცავდა გერმანიის ღვინის ბაზრის მიმოხილვას, მის თავისებურებებსა და სტრუქტურას.

„გერმანიის ღვინის ბაზარი მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი და მნიშვნელოვანი ბაზარია. რასაც ჩვენ დღეს სემინარის ფარგლებში განვიხილავთ, მეღვინეებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია. წარმოდგენილი იქნება

და ვიმსჯელებთ, თუ როგორ მუშაობს გერმანიის ბაზარი, რა პერსპექტივა აქვთ ქართველ მეღვინეებს, რა გამოწვევების წინაშე დგანან ისინი, როგორ და როდის სვამს გერმანელი მომხმარებელი ღვინოს და კიდევ არაერთი საკითხი“, - აღნიშნა მეიკე ფრერსმა.

ღვინის მწარმოებლების შეფასებით, ღვინის ბაზარში მონაწილეობა მათთვის კარგი საშუალებაა, გაიგონ გერმანიის ღვინის ბაზრის სპეციფიკა და, შესაბამისად, აღნიშნულ ბაზარზე მაქსიმალურად გაზარდონ ქართული ღვინის ექსპორტი.

კოლონეთი ქართული ღვინო რაოდენივად ღირსეობისა და იყო წარმოდგენილი

ღვინის ეროვნული სააგენტოს და პოლონეთის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩოს მხარდაჭერით, ქალაქ კრაკოვში ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების საერთაშორისო გამოფენაში „EnoExpo 2023“ ქართული ღვინის 26 მწარმოებელი მონაწილეობდა.

გამოფენის ფარგლებში გამართულ სადეგუსტაციო კონკურსზე, ქართულმა ღვინომ ბერძენისა და ბრინჯაოს მედლები დაიმსახურეს; „მარანი ელიტარის“ „რეჟიონალი“ ვერცხლით

და „საფერავი“ ბრინჯაოთი დაჯილდოვდა, „Gevelli-ის“ „საფერავი რეზერვი“ ბრინჯაოს მედლის მფლობელი გახდა.

ქართული ღვინის დეგუსტაცია გაიმართა კრაკოვის ერთ-ერთ ყველაზე ცნობილ ისტორიულ „ფშეგოვალის სასახლეშიც“, სადაც წარმოდგენილი იყო გამოფენაში „EnoExpo 2023“ მონაწილე 15-მდე ქართული ღვინის კომპანიის პროდუქცია. მოწვეულ ღვინის პროფესიონალებს შესაძლებლობა მიეცათ, გაცნობოდნენ ქართული ღვინის ისტორიასა და კულტურას, ქართული ღვინის შესახებ ინფორმაცია ქართველი მწარმოებლებისგან მიეღოთ. დეგუსტაციაზე, პოლონელმა

ღვინის პროფესიონალებმა ქართველ მწარმოებლებს ინფორმაცია მიაწოდეს პოლონეთის ბაზრის სპეციფიკაზე, მოთხოვნებზე, გამოწვევებსა და შესაძლებლობებზე.

ღვინის ბაზრის ფარგლებში, „ქართული ღვინის საღამო“ გაიმართა კრაკოვის ერთ-ერთ ღვინის ბარში, სადაც წარმოდგენილი იყო ქართული ღვინის მწარმოებლის პროდუქცია.

ქალაქ კრაკოვში ქართული ღვინის ფესტივალიც ჩატარდა, რომელშიც მონაწილეობა 25-მდე ღვინის კომპანიამ მიიღო. ფესტივალს პოლონეთის ღვინის ბაზრის კომერციული და HoReCa სექტორის წარმომადგენლები დაესწრნენ.

ქართული ღვინის სამინარჩო იაკონიაში გაიმართა

იაპონიის ქალაქ ოსაკაში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანიის „Red Bridge“ ორგანიზებით, ქართული ღვინის სემინარი გაიმართა.

ღვინის ბაზრის აღმოჩენის სასმელების მსხვილი სადისტრიბუციო კომპანიების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

საქართველოს მეღვინეობის კულტურასა და თანამედროვე ინდუსტრიის შესახებ პრეზენტაცია მარკეტინგული კომპანიის „Red Bridge“ დირექტორმა, ღვინის ცნობილმა მაგისტრმა, კენიჩი ოჰამიმ წარმოადგინა.

კომპანიასთან „Red Bridge“ ღვინის ეროვნული სააგენტო 2017 წლიდან თანამშრომლობს. კომპანიის საქმიანობა იაპონიის სტრატეგიულ ბაზარზე ქართული ღვინის სხვადასხვა მარკეტინგულ ღონისძიებას მოიცავს.

ქართული ღვინო ნიუ-იორკში, ანაბარში ღვინოების საერთაშორისო გამოფენაზე „RAW WINE“ იყო წარმოდგენილი

ქვეყრის ღვინის 13 მწარმოებელი კომპანია და მარანი აშშ-ში, ქალაქ ნიუ-იორკში ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენაში „RAW Wine“ (The Artisan Wine Fair) მონაწილეობდა.

ქართული ღვინის მიმართ დიდი იყო ინტერესი როგორც ღვინის პროფესიონალების, ისე მომხმარებლების მხრიდან.

პოტენციური იმპორტიორების მოძიებისა და ექსპორტის ბრძლის შესაძლებლობის გათვალისწინებით, ქართული ღვინის წარდგენა აშშ-ში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, ვინაიდან ამერიკა ქართული ღვინის ერთ-ერთ სტრატეგიულ საქეპორტო ბაზარს წარმოადგენს.

გამოფენაზე „RAW Wine“ მაღალი ხარისხის ბუნებრივი და ბიოდინამიური ღვინოების მწარმოებლები იკრიბებოდნენ. გამოფენის ორგანიზატორი ცნობილი ღვინის მაგისტრი საფრანგეთიდან იზაბელ ლეგრონიია.

მონაკოში ქართული ღვინის წარდგენა გაიმართა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „LE PONT CAUCASIEN“ ორგანიზებით, მონაკოში, ქალაქ მონტე-კარლოში, ღვინისა და გასტრონომიის ფესტივალში „Salon Monte Carlo Gastronomie“ ქართული ღვინის მწარმოებელი ცხრა კომპანიის ღვინო იყო წარმოდგენილი.

ფესტივალს ათასობით სტუმარი, როგორც ღვინის მომხმარებელი, ასევე კომერციული და HoReCa სექტორის წარმომადგენელი დაესწრო, რაც უმნიშვნელოვანესია ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის მიზნით.

„Salon Monte Carlo Gastronomie“ ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ღონისძიებაა აღნიშნულ რეგიონში, რომელში მონაწილეობაც ხელს შეუწყობს ქართული ღვინის ცნობადობის ამაღლებას არა მარტო მონაკოში, არამედ საფრანგეთში.

ქართული ღვინის შესახებ ვრცელი სიუჟეტი CBS-ზე

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, აშშ-ის ერთ-ერთმა ყველაზე რეიტინგულმა ტელემედიაციებელმა CBS-მა, ქართული ღვინის შესახებ ვრცელი სიუჟეტი Ancient Vines (უძველესი ვაზი) მოამზადა. სიუჟეტი CBS-ის ეთერში, გადაცემა „60 წუთში“ 26 ნოემბერს გავიდა.

22 წუთიანი სიუჟეტი საქართველოს ღვინის წარმოების 8 ათასწლიან ისტორიასა და მის აწმყოზეა საუბარი.

გადაღებები ალავერდის ეპარქიაში, ჯიღარას მრავალწლოვანი კულტურების საცდელ-სადემონსტრაციო ბაზაზე, მექვერე ბაზა კილა-შვილთან და მეღვინეობაში „ხობის ცრემლები“ მიმდინარეობდა, სიუჟეტში ქართულ სამზარეულოზე შეფ-მზარეული თეკუნა გაჩეჩილაძე საუბრობს.

აშშ-ში ქართული ღვინის მარკეტინგული კამპანია კიდევ უფრო მასშტაბურად გახდება

ამერიკის შეერთებულ შტატებში გამართული „ქართული ღვინის ფორუმის“ ფარგლებში, ქალაქ ჰიუსტონში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მარკეტინგისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის დეპარტამენტის უფროსი თამაზ ყველაიძე სააგენტოს კონტრაქტორი ამერიკული მარკეტინგული კომპანიის „Colangelo & Partners“ ვიცეპრეზიდენტ პოლ იანონს შეხვდა. მხარეებმა შეხვედრაზე 2023 წელს განხორციელებული ღონისძიებები შეაჯამეს და 2024 წლის მარკეტინგული სტრატეგია განიხილეს.

„ღვინის ეროვნული სააგენტო მომავალ წელს აქტიურად გააგრძელებს აშშ-ში ქართული ღვინის მარკეტინგულ ღონისძიებებს. არსებულ მიმართულებებთან ერთად, გაძლიერდება მომხმარებელზე ორიენტირებული მედიაკამპანიები, რომლებიც გთვლილია ამერიკის ღვინის ბაზარზე ქართული ღვინის ცნობადობისა და გაყიდვების ზრდაზე. ვგეგმავთ თანამშრომლობას ისეთ წამყვან მედიაპოლიტიკებთან და გამომცემლობებთან, როგორებიცაა CNN, Wine Enthusiast, Wine&Spirits Magazine, The New York Times და სხვა“, - აღნიშნა თამაზ ყველაიძემ.

„Colangelo & Partners“-ის ვიცეპრეზიდენტის, პოლ იანონსის განცხადებით, ამერიკის შეერთებულ შტატებში ყოველწლიურად იზრდება ინტერესი ქართული ღვინის მიმართ.

„ჩვენი სამომავლო საქმიანობის მიზანია, გაიზარდოს ქართული ღვინის მოხმარება და, ამასთან ერთად, ის ჩამოყალიბდეს როგორც კონკურენტუნარიანი კატეგორია“, - აღნიშნა პოლ იანონსმა.

„Colangelo & Partners“ ერთ-ერთი უმსხვილესი მარკეტინგული კომპანიაა, რომელიც ამერიკის ბაზარზე 15 წელზე მეტია ოპერირებს. მიმდინარე წელს, ქართული ღვინის მარკეტინგული კამპანიის ფარგლებში, კომპანიის „Colangelo & Partners“ ორგანიზებით, ამერიკის შეერთებულ შტატებში დაგეგმილი ქართული ღვინის მარკეტინგული კამპანია იმ სტრატეგიულ მიმართულებებს მოიცავდა, რამაც უნდა უზრუნველყოს ქართული ღვინის ცნობადობის და აშშ-ის ბაზარზე მოთხოვნის გაზრდა.

სკანდინავიის მხარეებში ქართული ღვინის წარდგენა გაიმართა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს ორგანიზებით და ისლანდიის რესპუბლიკაში საქართველოს საპატიო კონსულ ჰრანარ არნარსონის მხარდაჭერით, ქ.რეიკიავიკში, კინოთეატრში „Bioparadis“ სამეცნიერო-დოკუმენტური ფილმის „საქართველო ღვინის სამშობლო“ ჩვენება გაიმართა.

ფილმი „საქართველო ღვინის სამშობლო“ იმ საერთაშორისო სამეცნიერო კვლევას ეძღვნება, რომელიც მეცნიერულად დასაბუთდა, რომ საქართველო ღვინის სამშობლოა. ამასთან ერთად, რეიკიავიკის ბიზნესცენტრში (Öðinsgate 7,101 Reykjavik) და ისლანდიის ღვინის მონოპოლურ კომპანიაში „ვინდუდინი“ ქართული ღვინის პრეზენტაცია-დეგუსტაციები გაიმართა. ღონისძიებებს, რომლებსაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მრჩეველი, ირაკლი ჩოლობარგია უძღვებოდა, ადგილობრივი ღვინის ექსპერტები, ჟურნალისტები და ინფლუენსერები ესწრებოდნენ.

ქართული ღვინის დეგუსტაცია-პრეზენტაცია კოპენჰაგენში, დანიაში ქართული ღვინის ყველაზე მსხვილ იმპორტიორ კომპანიასთან „Rosfort&Rosfort“ ერთობლივი ორგანიზებითაც ჩატარდა.

ქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი დანიის სამეფოში ნატა მენაბდე დაესწრო. სკანდინავიის ქვეყნებში გამართული ღონისძიებების აქტიური მხარდაჭერი დანიის სამეფოში საქართველოს საელჩო იყო.

ქართული ღვინის საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიცირებისა და სკანდინავიის ქვეყნებში ქართული ღვინის პოპულარიზაციის მიზნით, ღვინის ეროვნულმა სააგენტომ მარკეტინგული აქტივობების განხორციელება გასული წლიდან აქტიურად დაიწყო. კერძოდ, შვედეთსა და დანიაში, 2022-2023 წლებში, ქართული ღვინის პოპულარიზაციისადმი მიძღვნილი რამდენიმე მნიშვნელოვანი ღონისძიება ჩატარდა.

ქართული ღვინის წარდგენის ღონისძიებებს სა-

„ქვეყრის ღვინო სულ უფრო და უფრო კოპულარული ხდება საქართველოს ფარგლებს გარეთ“, - იხაბელ ლეგერონი, ღვინის მაგისტრი

ბერლინში, ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენაში „RAW Wine Berlin 2023“, ღვინის ეროვნული სააგენტოს და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში საქართველოს სალევოს მხარდაჭერით, ქვეყრის ღვინის მწარმოებელი 15 მარანი მონაწილეობდა. „RAW Wine“ ერთ-ერთი

გამორჩეული საერთაშორისო გამოფენაა, სადაც მაღალი ხარისხის ბუნებრივი, ორგანული და ბიოდინამიური ღვინოების მწარმოებლები იკრიბებიან. გამოფენის ორგანიზატორი იყო ცნობილი ღვინის მაგისტრი საფრანგეთიდან იხაბელ ლეგერონი.

„შესანიშნავია, რომ ქვეყრის ღვინო სულ უფრო და უფრო პოპულარული ხდება საქართველოს ფარგლებს გარეთ; ადამიანები ეცნობიან ქვეყრის ღვინის დამზადების ამ ტრადიციულ მეთოდს, რომელსაც თქვენ 8 ათასი წელია იყენებთ საქართველოში. აღსანიშნავია ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერა მცირე მარნებისადმი. გერმანია და ცენტრალური ევროპა მცირე მარნებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანი ბაზარია, ყოველ წელს, აქ უფრო და უფრო მეტს იგებენ ქართულ ღვინოზე. აღსანიშნავია ის წარმატება, რასაც ევროპაში მიღწეული პატარა ქვეყანა, მეღვინეობის ასეთი დიდი რეპუტაციით. უკვე ნამდვილად იცნობენ ყურძნის ქართულ ჯიშებს ქისი, ხიხვი, საფერავი, იცნობენ ამ ღვინოებს და ქვეყრის ღვინოს“, - აღნიშნა იხაბელ ლეგერონმა.

ადგილობრივი მომხმარებლისთვის ქართული პროდუქციის გასაცნობად.

„გერმანულ ბაზარზე ძალიან ბევრ ადამიანს განსაკუთრებით აინტერესებს ქარვისფერი და ბუნებრივი ღვინოები. როდესაც ვსაუბრობ ქართულ ღვინოზე, ბევრი ადამიანი ამბობს, რომ დაინტერესებულა თქვენი ყურძნის ჯიშებით. ვფიქრობ, ერთ-ერთი პერსპექტივა, რომელიც საქართველოს აქვს გერმანულ ბაზარზე არის ორიენტირება ადგილობრივი ყურძნის ჯიშებზე, ქარვისფერ ღვინოზე, ასევე კლასიკურ მეთოდზე, ხარისხზე, რაც გამოარჩევს მას ღვინის საერთაშორისო ბაზარზე. ჩემი აზრით, არცერთ სხვას ქვეყანას მსგავსი შესაძლებლობა არ აქვს“, - აღნიშნა ღვინის ექსპერტმა.

„RAW Wine Berlin“-ზე ქართული ქვეყრის ღვინის წარდგენა მნიშვნელოვანია ქვეყრის ღვინის პოპულარიზაციის, ღვინის მწარმოებლების მიერ პოტენციური იმპორტიორების მოძიებისა და ექსპორტის ზრდისთვის.

მიმდინარე წელს, ბერლინის გამოფენაზე 20 ქვეყნის 150 ბუნებრივი ღვინის მწარმოებელი იყო წარმოდგენილი. ტრადიციულად, ღვინის პროფესიონალებისა და ვიზიტორების მხრიდან ქართული ღვინის მიმართ დიდი ინტერესი იყო.

აღსანიშნავია, რომ ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, 2023 წელს, ქვეყრის ღვინის მწარმოებელი მარნები „RAW Wine“-ის გამოფენებში ნიუ-იორკში, კოპენჰაგენსა და ლოს-ანჯელესში მონაწილეობდნენ.

ქვეყრის ღვინის კონკურსი

1-2 დეკემბერს, თბილისში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და ასოციაციის „ქართული ღვინო“ ორგანიზებით, ქვეყრის ღვინის საერთაშორისო კონკურსი უკვე მეშვიდედ გაიმართა.

შვეიცარიაში ქართული ღვინის წარდგენა გაიმართა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს, ციურიხში „ქართული ღვინის სახლის“ (GeoHauss GmbH) და ევროპის წამყვანი მეღვინეობის ჟურნალ „ვინუმის“ (www.vinum.eu) ერთობლივი ორგანიზებით, შვეიცარიის ქალაქ ციურიხში ქართული ღვინის დეგუსტაცია-წარდგენა გაიმართა, რომელსაც ჟურნალ „ვინუმის“ ერთ-ერთი რედაქტორი მიგელ ზამორანო (<https://bit.ly.ws/ZkrJ>) უძღვებოდა.

საქართველოში კორეელი ღვინის პროფესიონალები იმპორტიორები

12 კაციანი ჯგუფის შემადგენლობაში იმპორტიორები, მედიის წარმომადგენლები და ინფლუენსერები შედიოდნენ, რომელთა მხრიდანაც მაღალია ინტერესი მოიძიონ ახალი სავაჭრო პარტნიორები, დაწერონ სტატიები საქართველოსა და ქართული ღვინის შესახებ. კორეელი პროფესიონალების საქართველოში ვიზიტი ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კორეული მარკეტინგული კომპანიის „Wine21.com“ ორგანიზებით განხორციელდა.

ღონისძიებას ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე, დავით ტყემალაძე დაესწრო.

დავით ტყემალაძის განცხადებით, ბოლო წლებში, შვეიცარია გამოიკვთა როგორც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საექსპორტო ბაზარი, სადაც ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის გაზრდის მიზნით, არაერთი მარკეტინგული აქტივობა განხორციელდა.

ვიზიტის ფარგლებში, თბილისში გაიმართა დეგუსტაცია (Walkaround Tasting), რომლის ფარგლებშიც, კორეელ პროფესიონალებს შესაძლებლობა მიეცათ გაცნობოდნენ ქართული ღვინის მწარმოებელი 30 კომპანიის პროდუქციას. „საქართველოს ბანკის“ მხარდაჭერით გაიმართა კიდევ ერთი დეგუსტაცია, სადაც წარმოდგენილი იყო 15 ღვინის მწარმოებლის პროდუქცია.

ტურის ფარგლებში, კორეელი სტუმრები ქართული ღვინის მწარმოებელ კომპანიებს კახეთსა და ქართლში ეწვივნენ, სადაც ადგილზე დააგეგმონ როგორც კლასიკური წესით, ასევე, ტრადიციული მეთოდით დამზადებული ქართული ღვინის სახეობები. კორეის რესპუბლიკა 2019 წელს გამოიკვთა როგორც სტრატეგიული ბაზარი, სადაც ღვინის ეროვნულ სააგენტოს ორგანიზებითა და მხარდაჭერით, არაერთი მნიშვნელოვანი მარკეტინგული ღონისძიება განხორციელდა. მიმდინარე წლიდან, კორეის რესპუბლიკაში ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ღონისძიებებში აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო (USAID) თანამშრომლობის მემორანდუმის ფარგლებში ჩაერთო.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით, აშშ-ის უმსხვილეს გამოფენაზე U.S. PRIVATE LABEL TRADE SHOW ქართული სტენდი პირველად იყო წარმოდგენილი

12-14 ნოემბერს, ქალაქ ჩიკაგოში, აშშ-ის ერთ-ერთ უმსხვილეს გამოფენაზე U.S. Private Label Trade Show ქართული სტენდი გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, თენგიზ ნასარიძემ დაათვალიერა და ქართული კომპანიების წარმომადგენლებს შეხვდა.

„მნიშვნელოვანია, რომ ქართველ მწარმოებლებს მიეცათ საშუალება, საკუთარი აგროსასურსათო პროდუქცია ამერიკის შეერთებული შტატების უმსხვილეს გამოფენაზე წარმოადგინონ. U.S. Private Label Trade Show-ში ქართველი მეწარმეები წელს პირველად მონაწილეობენ. ჩვენი მიზანია, მაქსიმალურად გავზარდოთ ქართული ხარისხიანი აგრარული პროდუქციის ცნობადობა მსოფლიო ბაზარზე, რომ ღირებულებათა ჯაჭვის ყველა კომპონენტში სახელმწიფოს მხარდაჭერით მოსარგებლე მეწარმეებმა დივერსიფიცირებულ ბაზრებზე პოზიციონირება შეძლონ“, - განაცხადა მინისტრის მოადგილემ.

გამოფენის ფარგლებში, თენგიზ ნასარიძე private label manufacturers association-ის ვიცე პრეზიდენ-

ტს ენტონი ალიოსა შეხვდა. შეხვედრაზე მხარეებმა ქართული კომპანიების მხარდაჭერის მექანიზმებზე იმსჯელეს.

ქართულ სტენდზე კომპანიების - შპს NUTSGE, შპს „ფარკონი“, შპს „ჯეოფლაუერი“, შპს „ბატონო“, შპს „ცეზარი“, შპს „მაისი 2020“ წარმომადგენელი თხილი, წვენი, ყველი, ჩაი, ჯემები, დაფნა და სუნელები გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სოფლის განვითარების სააგენტოს ორგანიზებითა და USAID AGRICULTURE PROGRAM-ის ხელშეწყობით იყო წარმოდგენილი. გამოფენის მონაწილე ქართული კომპანიების ძირითადი ნაწილი სახელმწიფო პროგრამების ბენეფიციარები იყვნენ.

U.S. Private Label Trade გამოფენის 25 პავილიონში მსოფლიოს 55 ქვეყნიდან 1500-ზე მეტი კომპანია მონაწილეობდა. აღნიშნული გამოფენა დაინტერესებულ პირებისთვის აშშ-ისა და კანადის კერძო სავაჭრო ინდუსტრიების ბაზრებზე წვდომის შესაძლებლობას იძლევა. გამოფენის ფარგლებში, მწარმოებლებს საშუალება აქვთ, აწარმოონ მოლაპარაკებები მსოფლიო ბრენდებთან პროდუქციის საერთო ბრენდის ქვეშ გაერთიანების შესახებ, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს მწარმოებლების მარკეტინგულ ხარჯებს.

ამერიკის შეერთებულ შტატებში გამართულ გამოფენას, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე თენგიზ ნასარიძესთან ერთად, სოფლის განვითარების სააგენტოს დირექტორი დავით წითლიძე, ამერიკის შეერთებულ შტატებში საქართველოს საელჩოს ეკონომიკური მრჩეველი თორნიკე ნიკვაშვილი და USAID AGRICULTURE PROGRAM-ის ხელმძღვანელი ლუიზა ნამიჩიშვილი ესწრებოდნენ.

თბილისმა საერთაშორისო გამოფენას AGRO/FOOD/DRINK/TECH/EXPO 2023 უმასპინძლა

17 ნოემბერს, გამოფენების ცენტრში „ექსპოკორჯია“ სოფლის მეურნეობის, კვების მრეწველობის, გადასამუშავებელი და შემფუთვითი ტექნოლოგიების რიგით 21-ე საერთაშორისო გამოფენა AGRO/FOOD/DRINK/TECH/EXPO -2023 გაიხსნა.

გამოფენა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ კახა კაკაბაძემ, გამოფენების ცენტრის „ექსპოკორჯია“ დირექტორმა, რესან ქიქვაძემ და თურქეთის რესპუბლიკის ელჩის მოადგილემ, ქაზიმ ქართალმა გახსნეს.

„აღნიშნული გამოფენა 21 წლიანი ისტორიის მქონე ღონისძიებაა და წარმოადგენს საუკეთესო პლატფორმას მწარმოებლებისთვის საქმიანი კონტაქტების დამყარების და სამიზნე აუდიტორიისთვის საკუთარი პროდუქციის გაცნობისთვის. ყოველწლიურად, გამოფენა სულ უფრო მეტ ვიზიტორს და მონაწილეს მასპინძლობს. გამოფენის მუდმივი მხარდაჭერი და პარტნიორობა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს აქვს მიზნად აღვნიშნო, რომ ჩვენ ვაგრძელებთ ყველა ისეთი ღონისძიების მხარდაჭერას, რაც ხელს უწყობს როგორც ქართული პროდუქციის პოპულარიზაციას, ასევე ეხმარება ჩვენ მეწარმეებსა და ფერმერებს, გაზარდონ წარმოება და საექსპორტო შესაძლებლობები“, - აღნიშნა კახა კაკაბაძემ.

მიმდინარე წელს, გამოფენაში Agro/Food/Drink/Tech/Expo 8 ქვეყნის (საქართველო, იტალია, პოლონეთი, თურქეთი, უკრაინა, ინდოეთი, ჩინეთი, ბელარუსი) 70 კომპანია მონაწილეობდა. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა, მანქანა-დანადგარები, ტარა და შესაფუთი მასალები, სასათბურე მეურნეობის ტექნოლოგიები და აღჭურვილობა, სარწყავი სისტემები, ლაბორატორიული აღჭურვილობა, სარგავი და სათესლე მასალები, სასუქი და პესტიციდები და სხვა. ასევე, გამოფენაზე დიდი რაოდენობით კვების მრეწველობის პროდუქცია იყო წარმოდგენილი.

გამოფენის პარალელურად, „ექსპოკორჯია“ სხვადასხვა ღონისძიებას მასპინძლობს. ჩატარდა სოფლის მეურნეობის და კვების მრეწველობის საერთაშორისო კონფერენცია „სოფლის მეურნეობის და კვების მრეწველობის გეგმები და შესაძლებლობები“. ამასთან, 17-18 ნოემბერს, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციასთან (FAO) პარტნიორობით, გაიმართა „აგრობაზარი“, სადაც დამთვალიერებელს შესაძლებლობა ჰქონდა დაეგმოვნებინა და შეეძინათ მაღალი ხარისხის ქართული ავთენტური პროდუქცია (რძის ნაწარმი, ლორი, თაფლი, ჩირი, ჩურჩხელა, მურაბა, აჯიკა, ჩაი და სხვა).

ეროვნული აგრორული ოლიმპიადა 2023-ის გამარჯვებულები გამოვლინდნენ

ეროვნული აგრორული ოლიმპიადა 2023 წარმატებით დასრულდა. რიგით მესამე აგროოლიმპიადის გამარჯვებულები, საზიარო ღონისძიებაზე, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პრეზიდენტის მოადგილე ნინო თანდელიაშვილმა, გარემოს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) წარმომადგენლის მოადგილე სანატო ვალოშვილიმ და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) ორგანიზებით იმართება. ოლიმპიადის კონცეფციის ავტორია სოფლის მეურნეობის გა-

„ჩვენი მთავრობისთვის პრიორიტეტია სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარება; შესაბამისად, ყოველწლიურად ვაძლიერებთ მხარდამჭერ პროგრამებს ჩვენი ფერმერებისთვის. სოფლის მეურნეობის განვითარებასთან ერთად, ძალიან მნიშვნელოვანია ახალგაზრდების დაინტერესება აგრორული პროფესიებით. აქედან გამომდინარე, აგრორული ოლიმპიადა არის პლატფორმა, რომელიც ხელს უწყობს სტუდენტების, მოსწავლეების, სპეციალისტებისა და ფერმერების შესაძლებლობების გაზრდას და წახალისებას, რომ კიდევ უფრო მეტი ახალგაზრდა დავაინტერესოთ აგრორული დარგით.“ - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პრეზიდენტმა მოადგილემ ნინო თანდელიაშვილმა.

აგროოლიმპიადა 2023-ში 870 კონკურსანტი მონაწილეობდა. ორეტაპიანი ტესტირების შედეგად, ოთხ კატეგორიაში (სპეციალისტი, სტუდენტი, ფერმერი, მოსწავლე), ექვსი საკონკურსო მიმართულებით (აგრონომია, ვეტერინარია-მეცხოველეობა, მევენახეობა-მეღვინეობა, სასურსათო ტექნოლოგია, მექანიზაცია, სატყეო საქმე), 39 გამარჯვებული გამოვლინდა.

აგროოლიმპიადა 2023-ის პარტნიორები და მხარდამჭერები იყვნენ: აშშ-ის სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის (USDA) პროექტი „ინვესტირება უვნებელ და ხარისხიან მესაქონლეობაში“ (SQIL), თბილისი ბიზნესისთვის, ალდაგი, აგროსფერო, ბარაქა, ჰექტაში, ქართული ღვინის გილდია, ვინო-ტელი, ბეკო, აგრომოტორსი, პომონა და მურაჩა.

ეროვნული აგრორული ოლიმპიადა საქართველოში უკვე მესამე წელია ტარდება და აგრორული განათლების, სპეციალობების და პროფესიების პოპულარიზაციას, დარგით ახალგაზრდების დაინტერესებას და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას როგორც სოფლის მეურნეობის, ასევე გარემოს დაცვის მნიშვნელობის შესახებ

გეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) წარმომადგენლის მოადგილემ საქართველოში მამუკა მესხმა აღნიშნა, რომ ეროვნული აგრორული ოლიმპიადა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს აგრორული განათლების პოპულარიზაციის და დარგის განვითარების პროცესში.

„ოლიმპიადაში ძალიან ბევრი ახალგაზრდა იღებს მონაწილეობას; მნიშვნელოვანია მათი დაინტერესება სოფლის მეურნეობის სექტორით აღნიშნული დარგის კიდევ უფრო განსავითარებლად“, - განაცხადა ავსტრიის საელჩოს ტექნიკური თანამშრომლობის საკოორდინაციო ოფისის ხელმძღვანელმა, ალექსანდერ კარნერმა.

ისახავს მიზნად. აგროოლიმპიადა წარმოადგენს აგრორული მიმართულებით ცოდნის გამოვლენისა და შეფასების ერთადერთ პლატფორმას, რომელსაც საქართველოში და ზოგადად, რეგიონში, ანალოგი არ აქვს.

ეროვნული აგრორული ოლიმპიადა 2021 წლიდან, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პატრონაჟით და გეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) ორგანიზებით იმართება. ოლიმპიადის კონცეფციის ავტორია სოფლის მეურნეობის გა-

ნვითარების ასოციაცია (ADA). აგრორული ოლიმპიადის პარტნიორია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი.

ეროვნული აგრორული ოლიმპიადა 2023-ის გამარჯვებულთა დაჯილდოების საზეიმო ცერემონიას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის, საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების, ოლიმპიადის პარტნიორი და მხარდამჭერი კომპანიების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

ეროვნული აგრორული ოლიმპიადა 2023-ის გამარჯვებულები:

I ადგილი	
აგრონომიის დარგი	ავთანდილ გოგლაძე - კატეგორია სპეციალისტი
მეცხოველეობის დარგი	გიორგი ვინოტი - კატეგორია სტუდენტი
ვეტერინარია-მეცხოველეობის დარგი	თამაზ ბურდულაძე - კატეგორია სპეციალისტი
რეზერვ ტექნიკური	რიჩარდ თაყაიშვილი - კატეგორია სტუდენტი
მევენახეობა-მეღვინეობის დარგი	ეკატერინე ბურჯაძე - კატეგორია სპეციალისტი
ლეკან ჰავაზიშვილი	ლევან ჰავაზიშვილი - კატეგორია სტუდენტი
სასურსათო ტექნოლოგიის დარგი	ეკატერინე გიორგიშვილი - კატეგორია სპეციალისტი
თამარ ზაქარაიძე	თამარ ზაქარაიძე - კატეგორია სტუდენტი
მექანიზაციის დარგი	ნინო ეშბიძე - კატეგორია სტუდენტი
ნიკოლოზ ჯავახიშვილი	ნიკოლოზ ჯავახიშვილი - კატეგორია სპეციალისტი
მეცხოველეობის დარგი	ტარიელ ხინჯაშვილი - კატეგორია სპეციალისტი
ფერმერის კატეგორია	რეზო ზოიძე - კატეგორია სტუდენტი
ვალერი ვაფხიშვილი	ვალერი ვაფხიშვილი - კატეგორია სტუდენტი
მოსწავლის კატეგორია	როინი ბჟალავა
II ადგილი	
აგრონომიის დარგი	თამაზ ხასიაძე - კატეგორია სპეციალისტი
მეცხოველეობის დარგი	თეა იმნაძე - კატეგორია სტუდენტი
ვეტერინარია-მეცხოველეობის დარგი	გიორგი ფორჩხიძე - კატეგორია სპეციალისტი
რეზერვ ტექნიკური	ნია გორგაძე - კატეგორია სტუდენტი
მევენახეობა-მეღვინეობის დარგი	მედეა თურქაძე - კატეგორია სპეციალისტი
ლეკან თურქაძე	გიორგი ლაზარიაშვილი - კატეგორია სტუდენტი
სასურსათო ტექნოლოგიის დარგი	

ლელი დემურაშვილი - კატეგორია სპეციალისტი	
შალვა ჟღერტი - კატეგორია სტუდენტი	
მექანიზაციის დარგი	
არჩილ განჯელაშვილი	
- კატეგორია სპეციალისტი	
ვაჟა დანელია - კატეგორია სტუდენტი	
მეცხოველეობის დარგი	
გაიოზ ნოზაძე - კატეგორია სპეციალისტი	
ფერმერის კატეგორია	
როინ კურტიანიძე	
მოსწავლის კატეგორია	
ზურაბი გრიგალაძე	
III ადგილი	
აგრონომიის დარგი	
დავით ავლოშვილი	
- კატეგორია სპეციალისტი	
ბექა ფანგანი - კატეგორია სტუდენტი	
ვეტერინარია-მეცხოველეობის დარგი	
ნოდარ ხონიაშვილი	
- კატეგორია სპეციალისტი	
თამთა ფოფხაძე - კატეგორია სტუდენტი	
მევენახეობა-მეღვინეობის დარგი	
ლელა კვიციანიძე	
- კატეგორია სპეციალისტი	
გიორგი აბალოშვილი	
- კატეგორია სტუდენტი	
სასურსათო ტექნოლოგიის დარგი	
მარი ხმალაძე	
- კატეგორია სპეციალისტი	
სალომე შიქაძე - კატეგორია სტუდენტი	
მექანიზაციის დარგი	
ალექსანდრე მჭედლიძე	
- კატეგორია სპეციალისტი	
ვაფხვია დანელია - კატეგორია სტუდენტი	
ფერმერის კატეგორია	
რამაზ ბუთიაშვილი	
მოსწავლის კატეგორია	
თათია მინდიაშვილი	

პროგრამის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში გაშენებული ნუშის ბაღი

ფერმერმა მიხეილ ნიკოლაიშვილმა ნუშის ბაღი შიდა ქართლის რეგიონში გააშენა.

სახელმწიფო პროგრამის „დანერგე მომავალი“ მეშვეობით, ნუშის ნერგებისა და სარწყავი სისტემის მოწყობის თანადაფინანსება მოხდა. ფერმერმა ისარგებლა შეღავათიანი აგროკრედიტითაც.

„რამდენიმე წლის წინ, როდესაც გადავწყვიტეთ ბაღი გავუშენებინა, მივედით სოფლის განვითარების სააგენტოში, სადაც დეტალურად განგვი-

მარტეს, თუ რა ეტაპები უნდა გავგველო თანადაფინანსების მისაღებად. როგორც ვიცი, დღეს უკვე შესაძლებელია ეს ყველაფერი ონლაინ გაკეთდეს, რაც კიდევ უფრო აადვილებს პროცესს“, -აცხადებს მიხეილ ნიკოლაიშვილი.

როგორც მიხეილ ნიკოლაიშვილი აღნიშნავს, ნუშის ინდუსტრიული ბაღების გაშენება 2016 წელს დაიწყო. მან ნუშის პირველი მოსავალი უკვე მიიღო, ახლა კი უკვე მოსავლის რაოდენობის გაზრდას ელოდება.

ლურჯი მოცვის ბაღი სოფელ ნაგომარში

სახელმწიფო პროგრამების მხარდაჭერით, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივმა „ნაგომრის აგრო სახლი“, რომელიც 5 წევრს აერთიანებს, ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნაგომარში, 2,5 ჰექტარზე მოცვის ბაღი გააშენა.

„წარმოშობით გურიიდან ვარ, ამიტომ გადავწყვიტე ჩემს სოფელში, ნაგომარში, გამეშენებინა ლურჯი მოცვის ბაღი, რისთვისაც საჭირო იყო დიდი ფინანსური რესურსი. სახელმწიფოს დახმარებით, პროგრამის „დანერგე მომავალი“ და

„შეღავათიანი აგრო კრედიტის“ პროექტის მეშვეობით, შევძელი ბაღის გაშენება. მოცვის ბაღში, სეზონურად, 30 ადგილობრივია დასაქმებული. პროდუქციის რეალიზებას ვახდენთ ადგილობრივ, ასევე საექსპორტო ბაზარზე“, - აღნიშნავს სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის „ნაგომრის აგრო სახლი“ თავმჯდომარე ბესიკ წიქორიძე.

ბესიკ წიქორიძის თქმით, სასიამოვნოა, შედეგის დანახვა და წარმატების მიღწევა. ფიქრობს, რომ მნიშვნელოვანია, როცა ადგილობრივებს შემოსავალი საკუთარ სოფელში უჩნდებათ.

სამაცივრო მეურნეობა სოფელ თორთიზაში

„მეხილეობა ჩვენთვის ტრადიციული დარგია. მნიშვნელოვანია ძველი ბაღების განახლება და ახლის გაშენება. სოფლის განვითარების სააგენტოს დახმარებით, 2016 - 2020 წლებში, 5 ჰექტარზე ვაშლის, ბლისა და მსხლის ახალი ბაღები გავაშენე. პირველად გაშენებული ბაღებიდან მოსავალიც მივიღეთ. საჭირო გახდა სამაცივრო მეურნეობის მოწყობა“, - აღნიშნავს ფერმერი ზურაბ მერებაშვილი, რომელიც გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ თორთიზაში ცხოვრობს.

ფერმერმა სოფლის განვითარების სააგენტოს ხელშეწყობითა და USAID-ის „სოფლის მეურნეობის პროგრამის“ დახმარებით 480კვ.მ. ფართობზე ცივი შენახვის საწყობი მოაწყო.

როგორც ფერმერი აღნიშნავს, სამაცივრო მეურნეობაში 300 ტონა პროდუქციის შენახვა შესაძლებელი. პროდუქციის რეალიზაცია გათვალისწინებულია ადგილობრივი ბაზრისთვის. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ მეურნეობაში მუდმივად 5, სეზონურად კი, 20-მდე ადგილობრივია დასაქმებული.

ზურაბ მერებაშვილის თქმით, სოფლის განვითარების სააგენტოსა და USAID-ის „სოფლის მეურნეობის პროგრამის“ წვლილი მნიშვნელოვანია, ეს მხარდაჭერა მისი მეურნეობის სტაბილური განვითარებისთვის კარგი წინაპირობა იყო.

სასოფლო-სამეურნეო პროგრამის GEORGIAN AMELIORATION
ნაურდლის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია მიმდინარეობს

წყალურუნველყოფილი ფართობების გაზრდის მიზნით, საქართველოს მელიორაცია სამელიორაციო ინფრასტრუქტურულ პროექტებს მთელი ქვეყნის მასშტაბით ახორციელებს. თელავის მუნიციპალიტეტში, ნაურდლის სარწყავი სისტემის I, II და III რიგის წყალგამანაწილებელი არხების რეაბილიტაცია მიმდინარეობს. სამუშაოების ფარგლებში, მოეწყობა 15 კმ-მდე სიგრძის დახურული ქსელი და სხვადასხვა ტიპის ჰიდროტექნიკური ნაგებობა. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად, წყალურუნველყოფილი გახდება სოფელ ფშაველის 480 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი.

პროექტის ღირებულება 6,5 მლნ ლარია. სამუშაოები 2024 წლის მარტში დასრულდება. სარწყავი სისტემაზე მიმდინარე სამუშაოები საქართველოს მელიორაციის გენერალურმა დირექტორმა, თამაზ მღებრიშვილმა დაათვალიერა და ადგილობრივ მოსახლეობას შეხვდა.

დღეის მდგომარეობით, კახეთში 55,1 მლნ ლარის ღირებულების 17 სარეაბილიტაციო პროექტი მიმდინარეობს, რომელთა დასრულების შემდეგ, 6000 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობის რეგულარულად მორწყვა გახდება შესაძლებელი.

საქართველოს მელიორაციაში სტუდენტებმა სტაჟირება გაიარეს

შპს „საქართველოს მელიორაციაში“ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებების და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის (აგროინჟინერია, ნიადაგის და წყლის სპეციალობა) სტუდენტებმა სტაჟირება გაიარეს.

ორი თვის განმავლობაში, სტუდენტებს საშუალება ჰქონდათ, კომპანიის რეგიონულ სერვისცენტრებსა და სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის ობიექტებზე მუშაობის სპეციფიკას გაცნობოდნენ. სტაჟირების პროგრამა მიზნად ისახავდა სოფლის მეურნეობის დარგში ახალგაზრდა კვალიფიციური კადრების მომზადების მხარდაჭერას, პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავებასა და პროფესიული განვითარების ხელშეწყობას. კომპანიაში გამართულ შეხვედრაზე სტუდენტებმა სტაჟირების შემავალი პრეზენტაცია წარმოადგინეს, რის შემდეგაც სერტიფიკატი გადაეცათ. შპს „საქართველოს მელიორაცია“ სტუდენტებს მომავალშიც შესთავაზებს კომპანიაში სტაჟირების გავლას.

ვენახეების კადასტრი და ღვინის სექტორში დეალური პროფესიული განათლება

ვენახეების კადასტრის და ღვინის სექტორში დეალური პროფესიული განათლების პროგრამების ანგარიშების წარდგენის ღონისძიებას საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე დაესწრო. ღონისძიება ღვინის ეროვნული სააგენტოს, ასოციაციის „ქართული ღვინო“ და გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) ერთობლივი ორგანიზებით გაიმართა.

„ღვინის ეროვნულმა სააგენტომ თითქმის დაასრულა მუშაობა ვენახეების კადასტრის პროგრამაზე, რომელიც ძალიან მნიშვნელოვანია სტატისტიკისა და აღრიცხვიანობის თვალსაზრისით, ასევე აუცილებელია ღვინის ხარისხის კონტროლისთვის. ამასთან ერთად, ძალიან საინტერესოა დეალური პროფესიული განათლება, რომელიც სტუდენტებს აძლევს შესაძლებლობას, თეორიულ ცოდნასთან ერთად, მიიღონ პრაქტიკული გამოცდილება, რაც მათ გამოადგებათ პროფესიულ წინსვლაში“, - აღნიშნა იური ნოზაძე. მინისტრის მოადგილემ მადლობა გადაუხადა გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის სა-

ზოგადოებას (GIZ) გერმანიის მთავრობის მხრიდან სოფლის მეურნეობისა და გარემოს დაცვის მიმართულებებით კონტრიბუციისთვის.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე ზურაბ ვაჭარაძემ შევენახეობა-მეღვინეობის დარგის განვითარების საქმეში ვენახეების კადასტრის პროგრამის და პროფესიული განათლების მნიშვნელობაზე ისაუბრა.

GIZ-ის პროგრამის „კერძო სექტორის განვითარება სამხრეთ კავკასიაში“ ექსპერტმა, მარინა ავალიშვილი-დე ბურმა იმ პროექტებსა და აქტივობებზე გაამახვილა ყურადღება, რომლებიც ღვინის სექტორის მხარდაჭერისკენ არის მიმართული.

გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევაზე სანქციები გამკაცრდა

რაც სვლილებაში შევიდა ადმინისტრაციულ და სისხლის სამართლის კოდექსებში

ადმინისტრაციულ და სისხლის სამართლის კოდექსებში შესული ცვლილებების თანახმად, 2023 წლის 1 დეკემბრიდან, არაერთ გარემოსდაცვით სამართალდარღვევაზე სანქციები გამკაცრდა. ცვლილებების მიზანი გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მუშაობის ეფექტიანობის ამაღლება და რაც არანაკლებ მნიშვნელოვანია - პრევენცია, შემაკავებელი ეფექტის შექმნა. ახალი კანონმდებლობით ჯარიმები გაიზარდა და დამატებითი პასუხისმგებლობები დაკანონდა არაერთი იმ მიმართულებით, რომლებიც დეპარტამენტისთვის პრიორიტეტია.

ადმინისტრაციულ და სისხლის სამართლის კოდექსებში შესული ცვლილებების თანახმად, 2023 წლის 1 დეკემბრიდან, არაერთ გარემოსდაცვით სამართალდარღვევაზე სანქციები გამკაცრდა.

ცვლილებები შევიდა ატმოსფერულ ჰაერზე მავნე ზემოქმედების (ხმაური, ელექტრომაგნიტური ველი) დადგენილი ნორმების გადამეტების შემთხვევებზეც. აღნიშნულ სამართალდარღვევაზე დაწესდა ჯარიმები: ხმაურის ნორმის გადამეტების ჯერადობის მიხედვით - 1 500-5 000 ლარი; ელექტრომაგნიტური ველის ენერჯის ნაკადის სიმკვრივის დადგენილი ნორმის გადამეტებაზე - 5 000-20 000 ლარი. სამართალდარღვევის განმეორებით ჩადენის შემთხვევაში, შესაბამისი ჯარიმა ორმაგდება.

უკანონო ტყითსარგებლობა

მნიშვნელოვნად გაიზარდა ჯარიმები უკანონო ტყითსარგებლობის ფაქტებთან დაკავშირებით. გაორმაგდა და 2000 ლარი გახდა ჯარიმა სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე შესაბამისი დოკუმენტების გარეშე ხე-ტყის დამზადებაზე ან სათანადო ლიცენზიის გარეშე სამონადირეო მეურნეობის მოწყობაზე. განმეორებით ჩადენის შემთხვევაში ჯარიმა 5000 ლარია. 500- ლარიანი ჯარიმა დაწესდა ტყითსარგებლობის, ხე-ტყის დამზადების, სამონადირეო მეურნეობის შესაბამისი ლიცენზიების მფლობელების მიერ სალიცენზიო პირობების შესრულების შესახებ ანგარიშის წარუდგენლობაზე. კოდექსს ასევე დაემატა ახალი, 66 პრიმა 5 მუხლი, რომელიც „წითელი ნუსხით“ დაცულ მცენარეთა სახეობების ბუნებრივი გარემოდან ამოღებაზე დადგენილი მოთხოვნების შეუსრულებლობის შემთხვევაში 500-ლარიან ჯარიმას ითვალისწინებს. 2000 ლარი გახდა ჯარიმა ხე-ტყის სათანადო დოკუმენტის ან სპეციალური ფირნიშით მარკირების გარეშე ტრანსპორტირებაზე. განმეორების შემთხვევაში, ჯარიმა 2000-ის ნაცვლად, 5000 ლარია. 2000 ლარის გადახდა მოუწევს მოქალაქეს იმ შემთხვევაშიც, თუ მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მწვანე ნარგავებს დაზიანება ან/და განადგურება აქამდე ამ სამართალდარღვევაზე მხოლოდ 500-ლარიანი ჯარიმა მოქმედებდა. ამ ქმედებაზე სახელდადებული პირის მიერ განმეორების შემთხვევაში, მას უკვე 1000-ლარიანი ჯარიმის გადახდა მოუწევს. 1500-

ის ნაცვლად, 2500-ლარიანი ჯარიმა იმოქმედებს დაცული ტერიტორიებისა და მათი ტერიტორიულ-ფუნქციონალური ზონების საზღვრების ფარგლებში მერქნიან მცენარეთა უკანონო გაჩეხვა/დაზიანებაზე. ამავე ქმედების სახელმწიფო ნაკრძალის, ეროვნული პარკის, ბუნების მკაცრი დაცვის ზონის, ბუნების ძეგლის, მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ან საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის დადგენილი საზღვრების ფარგლებში ან „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი სახეობის მიმართ ჩადენა კი, აქამდე არსებული 2000-ლარიანი ჯარიმის ნაცვლად, 6000 ლარით დაისჯება.

ბრაკონიერობის პრევენცია

უკანონო თევზჭერის პრევენციის მიზნით, კოდექსებში არაერთი მნიშვნელოვანი ცვლილება შევიდა. სიახლეა ის, რომ „ელექტროდენით, ელექტროშოკის აპარატით, თვითნაკეთი ელექტრონული ხელსაწყოთი, ფეთქებადი ან მომწამლავი ნივთიერებით თევზის ან წყლის სხვა ცოცხალი ორგანიზმის მასობრივი განადგურების სხვა საშუალებით უკანონო თევზჭერა“ პირველივე ჯერზე სისხლის სამართლის დანაშაულად დაკვალიფიცირდება. აღნიშნული სამართალდარღვევა ისჯება საზოგადოებისთვის სასარგებლო შრომით 320-დან 400 საათამდე ან/და თვისუფლების აღკვეთით ვადით 2-დან 4 წლამდე. აქამდე, კანონმდებლობა აღნიშნული უკანონო საშუალებებით თევზჭერის შემთხვევაში, სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას მხოლოდ ქვირილობის პერიოდში - 1 მაისიდან 31 აგვისტოს ჩათვლით ან იმ შემთხვევაში ითვალისწინებდა, თუ პირს დიდი ოდენობით თევზი ჰქონდა მოპოვებული.

კოდექსს დაემატა ახალი მუხლი - 86 პრიმა 3, რომელიც ადგენს პასუხისმგებლობას უცხო ქვეყნის ტერიტორიულ ზღვასა და განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონაში, ასევე ღია ზღვაში საქართველოს დროშის ქვეშ მცურავი თევზსაჭერი/თევზჭერასთან დაკავშირებული გემების მიერ არალეგალური, არადეკლარირებული და დაურეგულირებელი თევზჭერის მარეგულირებელი კანონმდებლობის მოთხოვნების დარღვევისათვის. 500 ტონაზე მეტი საერთო ტევადობის გემის გამოყენებით თევზსაჭერი/თევზჭერასთან დაკავშირებული გემის შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე პირის მიერ არალეგალური, არადეკლარირებული და დაურეგულირებელი თევზჭერის მარეგულირებელი საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევაში, ჯარიმა 200 000 ლარია, რასაც დაემატა მოპოვებული თევზის ეროვნული ან საერთაშორისოდ განსა-

ზღვრული საბაზრო ღირებულების ხუთმაგი ოდენობა. დაჯარიმებიდან 5 წლის განმავლობაში, იგივე ქმედების ჩადენა, 400 000-ლარიან ჯარიმასა და მოპოვებული თევზის ეროვნული ან საერთაშორისოდ განსაზღვრული საბაზრო ღირებულების რვაჯამი ოდენობის გადახდას, ასევე გემის ჩამორთმევას ითვალისწინებს. კიდევ ერთი ახალი - 86 პრიმა 4 მუხლი კი, მსგავსი თევზჭერისგან მიღებული პროდუქტის ვაჭრობას არეგულირებს, რაზეც აღნიშნული პროდუქტის საბაზრო ღირებულების ოდენობის ჯარიმა დაწესებული.

სიახლეა გარეულ ცხოველთა სახეობების დაცვის მიმართულებითაც. ამიერიდან, ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმის შემდგენი ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია პირდაპირ, ბუნებრივ გარემოში გაუშვას სამართალდამრღვევისთვის ჩამორთმეული ვაჭრობის მიზნით უკანონოდ მოპოვებული ან დატყვევებული ცოცხალი გარეული ცხოველი.

წიალით უკანონო სარგებლობა

სიახლეა სათანადო ლიცენზიის გარეშე წიალით სარგებლობასთან დაკავშირებით. აღნიშნული სამართალდარღვევის ჩადენის შემთხვევაში, სისხლის სამართლის კოდექსში შესული ცვლილების თანახმად, სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა იურიდიულ პირსაც დაეკისრება და დაისჯება - ჯარიმით, საქმიანობის უფლების ჩამორთმევით ან ლიკვიდაციითა და ჯარიმით. სათანადო ლიცენზიის გარეშე წიალით სარგებლობაზე ჯარიმებიც გაიზარდა - 1 დეკემბრიდან სანქცია 2 000 ლარიდან 2 500 ლარამდეა, სამართალდარღვევის იარაღის კონფისკაციით ან უამისოდ და სამართალდარღვევის ობიექტის (მყარი სასარგებლო წიალისეულის) კონფისკაციით. ძველი კანონმდებლობით, ჯარიმა 1000-დან 1500 ლარამდე მერყეოდა.

მიწის დაცვის მოთხოვნების შეუსრულებლობა და დაზიანება

1500 ლარის ოდენობის ჯარიმა დაწესდა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაყოფი-

ერი ფენის მოხსნისა და შენახვის სავალდებულო სამუშაოთა განუხორციელებლობაზე, სავალდებულო სამელიორაციო სამუშაოთა ჩატარებლობაზე ან ქარისმიერი და წყლისმიერი ეროზიისა და ნიადაგის მდგომარეობის გამაუარესებელი სხვა პროცესებისგან ნიადაგის დაცვის მიწათმოსარგებლებზე დამოკიდებული სავალდებულო ღონისძიებების განუხორციელებლობაზე სახელდადებული პირის მიერ იგივე ქმედების კვლავ ჩადენაზე. მიწის სავალდებულო რეკულტივაციის განუხორციელებლობა, მიწის რეკულტივაციის სამუშაოთა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმებული გეგმის/პროექტის გარეშე ჩატარება ან ასეთი გეგმისგან/პროექტისგან გადახვევის შემთხვევაში კი, პირი 800 ლარით დაჯარიმდება. მის მიერ ამავე ქმედების კვლავ ჩადენის შემთხვევაში კი, ჯარიმა გაორმაგდება. ჯარიმა გაიზარდა სახელმწიფო ტყის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის დაზიანებაზე. 1 დეკემბრიდან, მსგავსი სამართალდარღვევის ჩადენის შემთხვევაში, პირს, 40-ის ნაცვლად 100 ლარის გადახდა მოუწევს. მომდევნო ჯერზე, ჯარიმა ორმაგდება. ჯარიმა გაიზარდა დაცული ტერიტორიის დადგენილი საზღვრების ფარგლებში მდებარეობის, მინდვრების, ველების, სათიბის ან საძოვარი სავარგულეების დაზიანებაზე, ძოვების წესების დარღვევაზე ან უკანონო ძოვებაზეც. მსგავსი სამართალდარღვევის ჩადენის დროს, პირუტყვის სახეობისა და რაოდენობის გათვალისწინებით, ჯარიმა 100-დან 2000 ლარამდე მერყეობს. თუ იგივე ქმედებას სამართალდამრღვევი სახელმწიფო ნაკრძალის, ეროვნული პარკის ბუნების მკაცრი დაცვის ზონის, ბუნების ძეგლის, მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ან საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის დადგენილი საზღვრების ფარგლებში ჩადენს, 150 ლარიდან 2 400 ლარამდე ოდენობის ჯარიმას გადაიხდის.

მნიშვნელოვანი სიახლეა ისიც, რომ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში შესული ცვლილების თანახმად, 4 თვიდან 6 თვემდე გაიზარდა ადმინისტრაციული სახდელის დადების ვადა ისეთ შემთხვევებზე, როგორცაა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების ან სკრინინგის გადაწყვეტილების გარეშე გარემოსდაცვითი კოდექსით გათვალისწინებული საქმიანობა და ასევე, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით დადგენილი პირობების შეუსრულებლობა. აღნიშნული ცვლილება, ისევე როგორც ყველა სხვა სიახლე, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მუშაობის ეფექტურობას აამაღლებს.

პლასტიკისა და ბიოდეგრადირებადი პარკების რეგულირება

გაორმაგდა ჯარიმები „პლასტიკის და ბიოდეგრადირებადი პარკების რეგულირების წესის“ მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევებზეც. პირველი დარღვევისთვის, ჯარიმა 1000 ლარი გახდა. განმეორების შემთხვევაში - 2000 ლარი. ეს მუხლი შესაბამისი პროდუქტის კონფისკაციასაც ითვალისწინებს. იმ შემთხვევაში კი, თუ აღნიშნული პროდუქტის კონფისკაცია შეუძლებელია, მეწარმე სუბიექტს ჯარიმასთან ერთად, გამოვლენილი პლასტიკის/ ბიოდეგრადირებადი პარკების რაოდენობის 0.25 ლარზე ნამრავლის ოდენობის თანხის გადახდაც მოუწევს.

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის პროგრამები ახალგაზრდებისთვის

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი გარემოსდაცვითი და აგრიკული საკითხების შესახებ ახალგაზრდების ცნობიერების ამაღლების მიზნით ახორციელებს პროექტს შიშვენიერებას.

„მომავალი თაობის გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება და ახალგაზრდების გარემოსდაცვით აქტივობებში ჩართვა ჩვენთვის ძალიან მნიშვნელოვანია. მსგავსი აქტივობები ხელს უწყობს გარემოს დაცვისა და კლიმატის ცვლილების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას, მდგრადი განვითარების მიზნების გაცნობას, ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების გაძლიერებას სხვადასხვა ინიციატივის განხორციელების გზით. ასევე, გარემოსდაცვითი პროფესიების პოპულარიზაცია, იმისათვის რომ ხელი შევუწყოთ და დავაინტერესოთ მოსწავლეები სწავლა გააგრძელონ ამ მიმართულებით და მონაწილეობა მიიღონ გარემოსდაცვით აქტივობებში“, - განაცხადა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის დირექტორმა, თამარ ალადაშვილმა.

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით, შეიქმნა სკოლების ეკო-კლუბების ქსელი, რომლის მიზანია ახალგაზრდების გარემოსდაცვითი თემებით დაინტერესება და მათი ჩართულობის გაზრდის ხელშეწყობა. ცენტრი სკოლებს ეკოკლუბების შექმნაში მაქსიმალურად უწყობს ხელს და შესაბამის საინფორმაციო და საგანმანათლებლო აქტივობებს სთავაზობს.

გარემოსდაცვითი განათლება გარემოსდაცვითი გამოწვევების გადაჭრის ერთ-ერთი მთავარი მექანიზმია, სწორედ ამიტომ, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი წლების განმავლობაში აქტიურად თანამშრომლობს სასწავლო დაწესებულებებთან. ცენტრი დაინტერესებულ ახალგაზრდებს დისტანციურ და პირისპირ ფორმატში სთავაზობს ლექცია-სემინარებსა და ვებინარებს როგორც მოსწავლეებისთვის, ასევე მასწავლებლებისთვის.

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი განახლებულ პროგრამას სთავაზობს გარემოსდაცვითი და აგრიკული თემებით დაინტერესებულ მოსწავლეებს. ლექციების/ტრენინგებისა და ინფორმაციის მიზანია საინტერესო პრაქტიკული აქტივობებით და ჯგუფური სამუშაოებით, ახალგაზრდების ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობა.

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი დაინტერესებულ ახალგაზრდებს შესაძლებლობას აძლევს, დაგეგმონ და მოისმინონ ლექციები/ტრენინგები შემდეგ თემებზე:

- ბიომრავალფეროვნება ჩვენ გარშემო;
- წყალი და ენერჯია;
- რადიაცია - მისი გამოყენება და შესაძლო საფრთხეები;
- გარემოსდაცვითი დემოკრატია;

- ნარჩენების მართვა;
- განახლებადი ენერჯის წყაროები;
- ენერგოეფექტურობა და ალტერნატიული საწვავი;
- დედამიწის ისტორია - პროტოპლანეტიდან ლურჯ პლანეტამდე;
- მდგრადი განვითარების მიზნები;
- კლიმატის ცვლილება;
- კლიმატის ცვლილება და ტექნოლოგიები;
- ტყე და კლიმატის ცვლილება;
- ტყის როლი მდგრადი განვითარების მიზნების მიღწევაში;
- ფუტკრები და მათი როლი პლანეტაზე;
- საკვების ეტიკეტირება - რას უნდა მივაქციოთ ყურადღება პროდუქტის შექმნამდე?;
- მინდვრიდან სუფრამდე;
- კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფები;
- აგრარული პროფესიები;
- პროფესია - აგრომრჩვეული;
- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი;
- გარემო და ჯანმრთელობა;
- განათლება მდგრადი განვითარებისთვის.

დეფიციტური პროფესიების პოპულარიზაციისა და ახალგაზრდების დაინტერესების მიზნით, ცენტრმა შეიმუშავა პროგრამა, რომელიც მოსწავლეებს შესაძლებლობას აძლევს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სისტემაში შემავალი უწყებების საქმიანობებს ადგილზე გაეცნონ და სხვადასხვა ნიმუშის ლაბორატორიული კვლევის პროცესებში მიიღონ მონაწილეობა.

ინფორმაციის დაგეგმვა შესაძლებელია შემდეგი მიმართულებებით:

- სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო - ნიადაგებისა და სხვადასხვა ნიმუშის ლაბორატორიული კვლევის პროცესის გაცნობა; წყლის და ჰაერის ნიმუშების ლაბორატორიული კვლევების პროცესები; მეტეოროლოგიურ, ჰიდრომეტეოროლოგიურ, გეოლოგიურ პროცესებზე დაკვირვება - ელექტრონული რუკების გაცნობა;
- სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო - რადიაციული უსაფრთხოება და რადიაციის დოზიმეტრებით ფონური რადიაციის გაზომვის პროცესი;
- სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო - ღვინის მუზეუმის დათვალიერება;
- თბილისის ეროვნული პარკი - ბიომრავალფეროვნება და მართვის საკითხები;
- სსიპ ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო - კრწანისის ტყე-პარკის დათვალიერება;
- სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო - საქმიანი ებო;
- სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი - ჯიდაურას ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების საცდელ-სადემონსტრაციო ბაზა.

შეხვედრების დასაგეგმად და დამატებითი ინფორმაციის მისაღებად საკონტაქტო პირია გარემოს საინფორმაციო სამსახურის კონსულტანტი სანდრო კობალაძე (ტელ: 598711555; ელ.ფოსტა: sandro.kobaladze@eiec.gov.ge).

სა-ტყის დაზარალებისა და მიწოდების ერთიანი გამართული სისტემის დანერგვის მიზნით, ქვეყნის მასშტაბით „საქმიანი ეზოების“ მოწყობა მიმდინარეობს. დღეის მდგომარეობით, ეროვნული სატყეო სააგენტოს მიერ მოწყობილია 56 „საქმიანი ეზო“.

„საქმიანი ეზოს“ მოწყობის სამუშაოების მიმდინარეობას ეროვნული სატყეო სააგენტოს უფროსი კახა ცერცვაძე მცხეთა-მთიანეთში, სოფელ ყუდროში გაეცნო.

ნარმოება. გეგმის მიხედვით, „საქმიანი ეზო“ ყველა მუნიციპალიტეტში მოეწყობა და შესაბამისი ადამიანური და ტექნიკური რესურსებით აღიჭურვება. ჩვენ შევისყიდეთ სპეციალური დანიშნულების ტექნიკა - აღნიშნა ეროვნული სატყეო სააგენტოს უფროსმა, კახა ცერცვაძემ.

ეროვნულ სატყეო სააგენტოს აღებული აქვს პასუხისმგებლობა, მოსახლეობა უზრუნველყოს ორგანიზებული ტყითსარგებლობის შედეგად მოპოვებული საშუალებებით. სააგენტოს დაწესებული აქვს მუშაობა ახალი სერვისების დანერგვაზე, რაც საშუალებას მისცემს მოსახლეობას გამარტივებულად შეიძინოს სათბობი შეშა და ისარგებლოს ტრანსპორტირების მომსახურებითაც.

კლიმატის მწვანე ფონდის, გერმანიის, შვეიცარიისა და საქართველოს მთავრობების თანადაფინანსებით, საქართველოს ტყის სექტორის მხარდაჭერის პროექტი - „ECO.Georgia“ დაიწყო, რომლის ერთ-ერთი მთავარი განმახორციელებელია ეროვნული სატყეო სააგენტო. პროექტი მომდევნო 5 წლის განმავლობაში მოიცავს 8 სამიზნე მუნიციპალიტეტს საქართველოს 3 რეგიონში და მიზნად ისახავს საქართველოს ტყეებზე ზეწოლის შემცირებას, ტყის მდგრადი მართვისთვის საჭირო ყველა ღონისძიების განხორციელების გზით.

„საქმიანი ეზოებიდან მოსახლეობა შეძლებს საშუალებას, ასევე სამასალე მერქნის შექმნას უკვე დამზადებული პროდუქტის სახით და მათ არ მოუწევთ ამისთვის საკუთარი რესურსების მოძიება და ტყეში საფრთხის შემცველი საქმიანობის

დაცული ტერიტორიების სააგენტო, საზოგადოების ინფორმირებისა და გარემოსდაცვითი განათლების მიმართულებით, ყოველწლიურად, მრავალ საინტერესო აქტივობას ახორციელებს

შესაბამისი სამიზნე ჯგუფებისათვის იმართება საინფორმაციო შეხვედრები, ეკოსაგანმანათლებლო ლაქცია-სამინარები, გამწვანებისა და დასუფთავების აქციები, აღინიშნება გარემოსდაცვითი დღეები, დაცულ ტერიტორიაზე ეწყობა ეკოტურები და ეკობანაკები.

დაცული ტერიტორიების სააგენტო სისტემატურად თანამშრომლობს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან - უნივერსიტეტებთან, პროფესიულ კოლეჯებთან, სკოლებსა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებთან. მათი მხრიდან მზარდი დაინტერესება როგორც დაცული ტერიტორიების შესახებ, ასევე ბუნების დაცვის მიმართულებით არსებულ საგანმანათლებლო-შემეცნებით აქტივობებზე. განსაკუთრებული ინტერესი არსებობს დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობისა და ეკოტურისტული პოტენციალის, ტყისა და წყლის რესურსების მდგრადი მართვის, ეკოსისტემების და მისი სერვისების, საქართველოს დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების, ნარჩენების მდგრადი მართვის საკითხების მიმართ. უნდა აღინიშნოს,

რომ ბუნების დაცვის უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებისა და ახალგაზრდების ბუნებასთან სიახლოვისთვის, აუცილებელია აღნიშნულ აქტივობებში მობარდები ბავშვობიდანვე ჩაერთონ.

უსაფრთხო დანთება. მოსწავლეებს უტარდებათ სავსე გაკვეთილები, სწავლობენ ფოტოგრაფირების დამონტაჟებას, ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ფარგლებში ერთგვარად მონაცემთა შეგროვებაში, სწავლობენ კვლის ამოცნობას, სახეობების გარჩევას და სხვა.

2023 წელს, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ განხორციელებულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში 733 მონაწილე იყო ჩართული.

2023 წელს, აღინიშნა და ჩატარდა მრავალი ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიება, რომელიც მოეწყო მწვანე კალენდრის მიხედვით: 2 თებერვალს აღინიშნა ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღე, 21 მარტს - ტყის საერთაშორისო დღე, 22 მარტს - წყლის რესურსების დაცვის საერთაშორისო დღე, 22 მაისს - ბიომრავალფეროვნების დაცვის საერთაშორისო დღე, 5 ივნისს - გარემოს დაცვის საერთაშორისო დღე და სხვა.

წლების განმავლობაში, დაცული ტერიტორიების სააგენტო სკოლის მოსწავლეებისთვის ახორციელებს ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამას „ნორჩი რეინჯერი“, რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მრავალი საინტერესო საგანმანათლებლო აქტივობა. მოსწავლეებს, სალაშქრო უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბების მიზნით, ასწავლიან ლაშქრობის ისეთ მნიშვნელოვან ელემენტებს, როგორებიცაა: კარვის გაშლა და ცეცხლის

2023 წლის მონაცემებით, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ გარემოს დაცვის, დაცული ტერიტორიების, ხანძრების პრევენციის, ბუნებაში ქცევის წესების, ბიომრავალფეროვნების, ჭარბტენიანი ტერიტორიების, ეკოსისტემური სერვისების შესახებ, სულ ჩატარდა 360 ლექცია-სემინარი, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 2 913 ეკოტური, გამართა თემატური 13 კვირეული, ჩატარდა 13 გამწვანებისა და 52 დასუფთავების აქცია, მოეწყო 10 ეკობანაკი და ადგილობრივ მოსახლეობასთან/დაინტერესებულ მხარეებთან გაიმართა 121 საინფორმაციო შეხვედრა.

**ქარი უძველესი
სასოფლო-
სამეურნეო
კულტურაა.
ამიერკავკასია,
კერძოდ საქართველო,
ქარის
ნარმოების
ერთ-ერთ კერას
ნარმოადგენს**

ქარი საქართველოში ითესება თითქმის ყველა კლიმატურ ზონაში. ის ნარმოადგენს სტრატეგიულად მარცვლოვან კულტურას და სახალხო მემკვიდრეობაში გამოიყენება სასურსათო, საკვები და ტექნოლოგიური მიზნებისათვის. ქარი ლუდის ნარმოების ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტია, რომლის ლუდს აქლავს იმ სპეციფიკურ გემოსა და არომატს, რომლის განარჩევს მას სხვა სასაქონლო ნარმოებთან.

საქართველოს მთიან და მაღალმთიან რეგიონებში ქარისგან ლუდის წარმოება განვითარებული ყოფილა უძველესი დროიდან. დღეს, ჩვენი სახელმწიფოს წინაშე დგას ამოცანა, ხელი შეუწყოს და ადადგინოს ფშავური, ხევსურული და ოსური ლუდის წარმოების უნიკალური, უძველესი ტრადიცია. ეგრედ წოდებული „ღვინის გზის“ მსგავსად შეიქმნას „ლუდის გზა“-ც, რაც ხელს შეუწყობს საქართველოს მთიან რეგიონებში მცირე ფერმერული მეურნეობების ჩამოყალიბებას. შესაბამისად, განვითარდეს მცირე ტურისტული ინდუსტრია, რაც შემდგომში განაპირობებს მთიანეთის წინაშე მდგარი მძიმე დემოგრაფიული და ეკონომიური პრობლემების გადაჭრას. აქედან გამომდინარე, სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მიერ განხორციელებული კვლევის მიზანს წარმოადგენდა ლუდის წარმოებისათვის გამოსადეგი, ქარის ქართული, ენდემური ჯიშების მოძიება და მათი ტექნოქიმიური მარკინგების შესწავლა. ამ მიზნით, საქართველოს მთიანეთის სხვადასხვა ლოკაციებზე ჩატარდა ექსპედიციები, შეგროვდა

კულტივირებადი ადგილობრივი ჯიშები, რომლებიც შემდგომ დაითესა სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის წილგნის ექსპერიმენტულ ბაზაზე და შესწავლილი იქნა მათი ბიოქიმიური, ორგანოლექტიკური და სამეურნეო მარკინგები.

სალუდე ქარის ჯიშების შეფასება განხორციელდა შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

- ორგანოლექტიკური მარკინგები
- ხარისხობრივი მარკინგები

სალუდე ქერში ცილის კონცენტრაცია უნდა შეადგენდეს 9-დან 12% -მდე, სახამებელი - 60-70%, ექსტრაქტულობა - 70-80%. ექსტრაქტულობის რაოდენობა იზრდება მარცვალში სახამებლის შემცველობის მატებით, ცილების შემცირებითა და აბსოლუტური წონის ზრდით.

ორგანოლექტიკური მარკინგებიდან შესწავლილი იქნა მარცვლის ფერი, სუნი, აპკიანობა, ერთგვაროვნება, თესლის ფორმა, რომლის მარკინგები მოცემულია ცხრ. N 1-ში.

ქარის ქართული ჯიშების ორგანოლექტიკური მარკინგები, 2023 წ.

ქარის ჯიშები	პარამეტრები			
	მარცვლის ფერი	თესლის ფორმა	სუნი	მარცვლის აპკიანობა
ძველთესლი თეთრი	მოჩალისფრო-ყვითელი	ელიფსური-ოვალურამდე, ოთკუთხა	სადი, ობის სუნის გარეშე	თხელი
ძველთესლი შავფხა	მოშავო	ელიფსური-ოვალურამდე, ოთკუთხა	სადი, ობის სუნის გარეშე	თხელი
ახალთესლი ჯავახეთის	ღია ჩალისფერი	ელიფსური	სადი	თხელი
პალიდიუმ-596	ჩალისფერი	ელიფსური-ოვალურამდე	სადი	თხელი
ახალ-თესლი	მოჩალისფრო	ელიფსური	სადი	თხელი
დვორანი	ყვითელი	ელიფსური	სადი	თხელი
თეთნულდი	ღია ჩალისფერი	მომრგვალო ელიფსური	მოხალული ალაოს სუნი	თხელი
ალავერდი	ღია ჩალისფერი	ელიფსური	მოხალული ალაოს სუნი	თხელი
ყაბბეგი	მოჩალისფრო-ყვითელი	მომრგვალო ელიფსური	მოხალული ალაოს სუნი	თხელი
ალავერდის ჰიბრიდი	ღია ჩალისფერი	ელიფსური	მოხალული ალაოს სუნი	თხელი

ძველთესლის საკონდიროლო სანერგე

„ჯავახეთის ახალთესლი“

„ალავერდი“

ქარის ხარისხობრივი მარკინგებიდან შესწავლილი იქნა 1000 მარცვლის მასა, ექსტრაქტულობა, მარცვალში ცილის შემცველობა და მისი ტენიანობა.

ქარის ქართული ჯიშების ხარისხობრივი მარკინგები, 2023 წ.

პარამეტრები	ქარის ჯიშები									
	ძველთესლი თეთრი	ძველთესლი შავფხა	ახალთესლი ჯავახეთის	პალიდიუმ-596	ახალ-თესლი	დვორანი	ყაბბეგი	ალავერდი	თეთნულდი	ალავერდის ჰიბრიდი
ტენიანობა (%)	7.7	7.7	7.1	8.0	7.1	8.2	7.6	7.9	7.7	7.3
1000 მარცვლის მასა (გ)	54	51.1	59.1	59.0	59	52	51.0	57	55.0	57.1
ექსტრაქტი (%)	83.22	82.4	85.25	85.5	85.4	82.0	81.33	84.55	83.5	84.65
ცილა (%)	10.60	11.0	9.01	8.68	8.78	11.74	12.4	9.50	11.0	9.4

შესწავლილი ჯიშებიდან ლუდის წარმოებისათვის დადგენილ მოთხოვნებს, როგორც ორგანოლექტიკური, ისე ხარისხობრივი მარკინგებით აკმაყოფილებს შემდეგი ჯიშები: ახალთესლი ჯავახეთის, ალავერდის ჰიბრიდი, ძველთესლი თეთრი, ალავერდი. მათი გამოყენება შესაძლებელია მაღალხარისხიანი, კონკურენტუნარიანი, ეკოლოგიურად სუფთა ლუდის წარმოებისათვის.

სურსათის ეროვნული სააგენტო ISO 9001:2015 სერტიფიკაციის ფლობელი გახდა

სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ წარმატებით გაიარა საერთაშორისო აუდიტის ყველა ეტაპი „სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის“ მიმართულებით და ევროკავშირის ENPARD-ის ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესაბამისად, საერთაშორისო სტანდარტის ხარისხის მენეჯმენტის სისტემის სერტიფიკატი ISO 9001:2015 აიღო.

საერთაშორისო სტანდარტი ადასტურებს ხარისხის მართვის სისტემების მაღალ საფეხურს, სააგენტოს ამოცანების და მიზნების განსაზღვრას, მათთან დაკავშირებული რისკების და შესაძლებლობების სწორად მართვას, ადამიანური და ინფრასტრუქტურული რესურსების მაქსიმალურად ეფექტიანად გამოყენებას, მომსახურების ისეთი სისტემების შექმნას, რომლებიც სრულად აკმაყოფილებს მომხმარებლის მოთხოვნებს და შესაბამისობაშია საერთაშორისო საკანონმდებლო მოთხოვნებთან.

სურსათის 5 ნიმუში აკრძალული საღებავები გამოვლინდა

სურსათის ეროვნული სააგენტოს ინსპექტორებმა, სურსათში საღებავების შემცველობის დადგენის მიზნით, სხვადასხვა სურსათის 61 ნიმუში აიღეს და აკრედიტებულ ლაბორატორიაში გამოიკვლიეს. კვლევის შედეგად, სუდანის ჯგუფის აკრძალული საღებავები აღმოჩნდა 5 ნიმუშში:

რული ბაზრის მიმდებარე ტერიტორია, შპს ლუკა, ფიზიკური პირი მზია ბუხბაია) - ნიმუშში აღმოჩნდა საღებავი Sudan I;

ინდივიდუალური მეწარმე ზეინაბ გორაძის მეგრული აჯიკა (დამზადების თარიღი: 10/10/2023 წელი. ვარგისიანობის ვადა: 6 თვე; მისამართი: ქალაქი ბათუმი, მაიაკოვსკის ქუჩა N4) - ნიმუშში აღმოჩნდა: sudan I; Sudan Red G და Para Red;

ინდივიდუალური მეწარმე ხვიჩა შავაძის მეგრული აჯიკა (დამზადების თარიღი: 12/10/2023 წელი. ვარგისიანობის ვადა: 1 წელი; მისამართი: ქალაქი ქობულეთი, თავისუფლების ქ. N19. აგრარული ბაზრის მიმდებარე ტერიტორია) - ნიმუშში აღმოჩნდა: sudan I; Sudan Red G და Para Red..

კანონმდებლობის შესაბამისად, აღნიშნული სურსათი ბაზრიდან ამოღებული და განადგურებულია, რაზეც ზედამხედველობა განახორციელა სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ.

სურსათის ეროვნული სააგენტო მოუწოდებს მომხმარებელს, თუ აღნიშნულ ობიექტებზე აქვს შეძენილი დასახელებული სურსათი, თავი შეიკავოს მისი გამოყენებისგან.

სუდანის ჯგუფის საღებავები განეკუთვნება ხელოვნური აზო-საღებავების ჯგუფს და წარმოადგენს სურსათის ქიმიურ დამაბინძურებელს, რომლის დამატება სურსათში აკრძალულია.

შპს „ლაგოს“ მიერ წარმოებული წითელი წიწკაკა (დაღერდილი, დამზადების თარიღი: 06/10/2023 წელი, ვარგისიანობის ვადა 12 თვე, მისამართი: სენაკი, რუსთაველის ქ. N180; შპს „ცენტრალური ბაზარი“ - დახლზე მოვაჭრე ფიზიკური პირი ელისო ჯოლოგუა) - ნიმუშში აღმოჩნდა საღებავი Sudan I;

დახლზე მოვაჭრე ფიზიკური პირის ელისო ჯოლოგუას მიერ წარმოებული აჯიკა (დამზადების თარიღი: 13/10/2023 წელი. ვარგისიანობის ვადა 1 წელი; მისამართი: სენაკი, რუსთაველის ქ. N180; შპს ცენტრალური ბაზარი) - ნიმუშში აღმოჩნდა: sudan I; Sudan Red G და Para Red;

შპს „ლაგოს“ მიერ წარმოებული წითელი წიწკაკა (წმინდად დაფქული, დამზადების თარიღი: 06/10/2023 წელი. ვარგისიანობის ვადა 1 წელი; მისამართი: ქ. ფოთი, ფარნავაზ მეფის N1; აგრა-

საქართველოში ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WOAH) საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართა

საქართველოში ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის წარმომადგენლობითი შეხვედრას უმასპინძლა. კონფერენციის ფარგლებში, სურსათის ეროვნულ სააგენტოში გამართულ საშუალო შეხვედრაში, სხვადასხვა ქვეყნის 65 წარმომადგენელი მონაწილეობდა.

ორგანიზაციის წევრი ქვეყნებისა და შესაბამისი უწყებების ჩართულობით, დაავადებების ზედამხედველობის და პრევენციის საკითხები ერთიანი ჯანდაცვის ფორმატში განიხილეს.

წარმოდგენილი იყო ინფორმაცია სხვადასხვა ქვეყანაში გავრცელებული ცხოველთა ვეტერინარული დაავადებების შესახებ. ორგანიზაციის წევრებმა, ქართველ სპეციალისტებთან ერთად, იმსჯელეს გლობალური და რეგიონული სამოქმედო გეგმის განხორციელებაზე, რომელიც პროფილაქტიკურ ვაქცინაციებს, ზედამხედველობას, ცნობიერების ამაღლებას და დაავადების შემთხვევის დროს სწრაფ რეაგირებას გულისხმობს.

„საქართველოს სურსათის ეროვნულ სააგენტოსთან თანამშრომლობით, ცხოველთა ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის და ევროკავშირის ორგანიზებით, საქართველოში ძალიან მნიშვნელოვანი კონფერენცია ჩატარდა; მრგვალი მაგიდის ფორმატში განვიხილეთ მწერებისგან გამონეული ვეტერინარული დაავადებები, რაც უმნიშვნელოვანესია არა მხოლოდ ცხოველთა ჯანმრთელობის, ასევე საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის უზრუნველსაყოფად. აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აქვს დიდი პროგრესი ვეტერინარიის მიმართულებით, იქნება ეს იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის პროგრამა თუ ვეტერინარული დაავადებების კონტროლი“, - აღნიშნა WOAH-ის რეგიონულმა წარმომადგენელმა ბუდიმირ პლავიჩიჩმა.

ლონისძიებებში დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის, სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიის, თავდაცვის საფრთხის შემცირების სააგენტოს (DTRA), აშშ-ის დაავადებათა კონტროლისა და პრევენციის ცენტრის (CDC), ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) წარმომადგენლები მონაწილეობდნენ.

მცენარეთა დაცვის დარგის განვითარების საკითხები სამეთვალყურეო სააჯოს შეხვედრაზე განიხილეს

აღნიშნული საბჭო USDA-ის მხარდაჭერით შეიქმნა. საბჭო აერთიანებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამის სამსახურებს და სამინისტროში შემავალ უწყებებს - სურსათის ეროვნულ სააგენტოს, სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიას, სამეცნიერო-კვლევით ცენტრს, აგრეთვე, შემოსავლების სამსახურის საბაჟო სამსახურს, სამეცნიერო და კერძო სექტორსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ სამეთვალყურეო საბჭოს რიგით მე-7 შეხვედრაზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარემ,

კახა კაკაბაძემ ყურადღება დარგის განვითარების აუცილებლობასა და სოფლის მეურნეობაში მცენარეთა დაცვის სისტემების მნიშვნელობაზე გაამახვილა.

შეხვედრის ფარგლებში, მცენარეთა დაცვის მიმართულებით განხორციელებული ღონისძიებებისა და სამომავლო გეგმების შესახებ ისაუბრეს. მონაწილე მხარეებმა სურსათის ეროვნული სააგენტოს ფიტოსანიტარული აქტივობები, სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიის გამოწვევები და დაგეგმილი სიახლეები, საბაჟო პუნქტებზე ფიტოსანიტარული კონტროლის განახლებული წესები და რეგულაციები განიხილეს. სამუშაო ჯგუფების ხელმძღვანელებმა საქმიანობისა და DCFIA-ს ფარგლებში მცენარეთა დაცვის მიმართულებით შემუშავებული და სამომავლო დაგეგმილი რეგულაციების შესახებ ანგარიშები წარადგინეს.

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

საქართველოს ფრინველთა სამყარო საკმაოდ მრავალფეროვნებულია. ჩვენს ტერიტორიაზე ფართოდაა წარმოდგენილი როგორც ენდემური, ისე სხვადასხვა კვიყნებისათვის დამახასიათებელი სახეობები. წარმოდგენით საქართველოს ფაუნის ერთ-ერთ ყველაზე საინტერესო სახეობებს - ქედანსა და ჭიკვარას.

ქედანი - COLUMBA PALUMBUS

ქედანი მტრედისებრთა ოჯახის ყველაზე დიდი წარმომადგენელია. მისი სიგრძეა 40 სმ, წონა კი 930 გრამამდეა. ქედანის ფერი მოციფრო-მონაცრისფროა, მკერდი მოწითალო-მონაცრისფრო, ორი თეთრი ლაქით და მომწვანო-მეტალისფერი ელფერით კისერზე. ფრენისას ორივე ფრთაზე გვერდითი თეთრი ზოლი მოუჩანს. უფროსებს კი კისრის გვერდებზეც თეთრი ლაქები აქვთ. მათთვის დამახასიათებელია: ყვითელი ნისკარტი და ვარდისფერი მკერდი.

იგი ბინადრობს ევროპის ზომიერ განედებზე და დასავლეთ ციმბირში, ასევე ჩრდილო-დასავლეთ აფრიკაში. ბინადრობის ადგილის მიხედვით ის ან ბინადარია ან გადამფრენი, ან ნაწილობრივ გადამფრენი. იგი ასევე ბინადრობს საქართველოშიც.

ქედანის ხმა გათენებისთანავე ისმის და იგი აფრენისას ფრთებით მკვეთრ სტვენას გამოსცემს. ფრინველი გამრავლების პერიოდში შეუმჩნეველია, ის ხის ხშირ ფოთლებში იმალება და ჩუმდება ადამიანისა თუ ცხოველის გამოჩენისას. ბუდის კეთებაში მონაწილეობას ღებულობს როგორც დედალი, ასევე მამალი. დედალი დებს ორს, იშვიათად სამ თეთრ კვერცხს. ბუდეზე ძირითადად დედალი ზის, მაგრამ არის შემთხვევებიც მამალიც ენაცვლება ამ პროცესში. ინკუბაცია გრძელდება 17-18 დღე. ბარტყების გამოკვებაში კი მონაწილეობს ორივე მშობელი.

ქედანი იკვებება ბუდის უშუალო სიახლოვეს მარცვლოვნებით, უფრო იშვიათად მწერებითა და სხვა უხერხემლოებით.

ჭიკვარა - ANAS CRECCA

ჭიკვარას სხეულის სიგრძე 34-38 სანტიმეტრია, ხოლო წონა - 200-450 გრამი. ამდენად, ჭიკვარა მცირე ზომის მდინარის იხვია, რომელსაც მოკლე კისერი და წამახვილებული ფრთები აქვს. მამალი ჭიკვარა შეფერილია ნაცრისფრად, აქვს მუქი შეფერილობის თავი და მოყვითალო ზურგი, განსხვავებით დედალისა, რომელიც მურა ფერისაა და ღია ყავისფერი ქოხები აყრია.

ფრინველი ბინადრობს ტყეებში და ტყესტეპში. გამრავლების პერიოდში იყენებს მტკნარწყლიან წყალსატევებს. სხვა დროს ჩვეულებრივ გვხვდება სხვადასხვა წყალსატევეში: მარილიანი წყლების სანაპიროზე, ესტუარებში და დელტებში. იგი საცხოვრებლად ირჩევს მაღალი მცენარეულობის მქონე ადგილებს, სადაც საკვებიც

ბევრია და მტაცებლებისაგანაც დაცულია. ჭიკვარა ბუდობს ევრაზიის ჩრდილოეთ ნაწილში, ფართოდ გვხვდება რუსეთში, მცირე პოპულაციების სახით კი ისლანდიაზე, ფარერის კუნძულებზე, კორსიკაზე, აგრეთვე მცირე აზიაში, ამიერკავკასიაში, ყაზახეთში, ჩრდილოეთ მონღოლეთში. იგი გვხვდება საქართველოშიც. ჯანდარის ტბას გამოსაზამთრებლად 1500-მდე ჭიკვარა იყენებს.

ჭიკვარას კვების რაციონი მოიცავს როგორც ცხოველურ, ისე მცენარეულ საკვებს. იკვებება მოლუსკებით, ჭიკვარებით, მწერებით, ბალახებით, პურეულითა და ბრინჯით.

ჭიკვარა ჩვეულებრივ დებს 8-11 კვერცხს, ინკუბაცია კი გრძელდება 21-23 დღე.

საქართველო მდიდარია მცენარეებითაც, რომელთა გავრცელების თავისებურებასა და მრავალფეროვნებას განაპირობებს აკოლოგიური პირობები, ჰავისა და რელიეფის ნაირგვარობა, გეოლოგიური აგებულება, გეობრაფიული მდებარეობა და სხვა. საქართველოში მრავლადაა როგორც ენდემური და რელიქტური, ასევე ადვანტური სახეობის ბუნებრივი და კულტურული მცენარე. საქართველოს მცენარეული საფარის 380-მდე სახეობა ენდემური წარმომოხდისა, ამასთან, ზომიერეთი გათბანი რელიქტურ მცენარეებსაც მიეკუთვნება.

მრავალნაყოფა ღვია (JUNIPERUS POLYCARPOS)

მრავალნაყოფა ღვია (Juniperus polycarpos). მისი სიმაღლე შეადგენს 6-12 მ-ს. ღვიას ქერქი მოწითალო რუხი ფერისაა, წიწვები ღია მწვანეა და პატარა ზომის, რომლებიც მჭიდროდაა ყლორტებზე კრამიტისებურად განლაგებული. განსხვავდება მამრობითი და მდედრობითი გირჩები. მამრობითი კვერცხისებური, ხოლო მდედრობითი - სფეროსებური.

მრავალნაყოფა ღვია იზრდება მშრალ, ქვიან ფერდობებზე. იგი სემიარიდული ეკოსისტემების ნათელი ტყეების შემადგენელი ნაწილია. საქართველოში, ძირითადად, კახეთშია გავრცელებული. გავრცელების საერთო არეალი მოიცავს კავკასიას, მცირე აზიასა და ირანს.

თელა - ULMUS

თელა არის ფოთლომცვივანი, ზოგჯერ მარადმწვანე ხე, რომლის სიმაღლე 30-40 მეტრია. იგი სწრაფად იზრდება და სინათლისა და სითბოს მომთხოვნია.

თელა გავრცელებულია დაბლობებსა და მთის ტყეების ქვედა სარტყელში, ზღვის დონიდან 1000 მ-მდე. ვინაიდან იგი სიმშრალის ამტანია, მცენარე გვხვდება ქართულ მუხასთან, რცხილასთან, მინდვრის ნეკერჩხალთან და სხვა ქსეროფიტულ სახეობებთან ერთად. მისი მერქანი მუქი მოყავისფრო, მძიმე და მტკიცეა და გამოიყენება ავეჯის, ძვირფასი ნივთების წარმოებასა და სამშენებლო საქმეში.

თელა ნაყოფმსხმოიარობას იწყებს 15-40 წლის ასაკში. მრავლდება თესლითა და ფესვის ნაბარტყით. მას ღრმად განვითარებული გვერდითი ფესვების გამო ქარი ვერ აქცევს. იყენებენ, როგორც ბალ-პარკებისა და მინდორსაცავი ზოლების გასაშენებლად, ასევე ქუჩებისა და გზების გასაშენებლად.

თელას გვარი მოიცავს 50-მდე სახეობას, რომელიც გავრცელებულია ჩრდილოეთ ნახევარსფეროს ზომიერი ჰავის ზონაში, ნაწილობრივ სუბტროპიკებისა და ტროპიკების მთებში. კავკასიაში იზრდება თელას 9 სახეობა, საქართველოში - 5. მათგან ერთი - ქართული თელა (Ulmus georgica) საქართველოს ენდემია.

